

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

Галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: Очна (Денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Вплив міжнародних організацій на розвиток МЕВ на прикладі СОТ»

здобувача: Оніщенко Ганни Михайлівни

Науковий керівник: Доктор історичних наук.
Старший науковий співробітник.
Цветков Олександр Глібович
(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: к.е.н., доцент Бурмака М.О.

Київ 2023

(підпис)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

29 «Міжнародні відносини»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

С.І.Ткаленко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

М.О.Бурмака

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти **Оніщенко Ганни Михайлівни**

очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Вплив міжнародних організацій на розвиток МЕВ на прикладі СОТ»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " ____ " _____ 20__ р. № ____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи	
Розділ 1	Теоретичні підходи до визначення ролі міжнародних організацій в розвитку світової економіки
Розділ 2	Базові напрямки впливу міжнародних організацій на сучасні МЕВ (назва розділу)
Розділ 3	Оцінка діяльності СОТ в системі міжнародних відносин (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	Діяльність Світової організації торгівлі в міжнародних економічних відносинах

Предмет дослідження:	сукупність теоретичних і практичних аспектів трансформування МЕВ під впливом міжнародних організацій.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	- розкрити сутність понять МЕВ, МО, СОТ тощо; - визначити роль СОТ в системі міжнародних відносин; - проаналізувати результат діяльності СОТ в системі МЕВ; - зобразити переваги і недоліки роботи СОТ в сучасних умовах.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	- розглянути поняття МЕВ та міжнародні організації, заглибитися в теоретичні підходи щодо розвитку міжнародних організацій, щоб надати концептуальну оцінку ролі МО в МЕВ.
У розділі 2	- зобразити діяльність МО та заглибитися в наслідки впливу діяльності МО на систему МЕВ.
У розділі 3	- беручи до уваги приклади міжнародної діяльності СОТ сформувати власну оцінку її ефективності.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 60 сторінок, список використаних джерел з 31 найменувань, додатки.

Вплив міжнародних організацій на розвиток МЕВ на прикладі СОТ

Об'єктом дослідження кваліфікаційної ,бакалаврської роботи є діяльність СОТ в МЕВ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів трансформування МЕВ під впливом міжнародних організацій.

Метою і завданням дослідження є зображення та оцінка ролі міжнародних організацій в МЕВ та висвітлення як позитивних так і негативних наслідків пов'язаних з діяльністю СОТ.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- розглянути поняття МЕВ та міжнародні організації, заглибитися в теоретичні підходи щодо розвитку міжнародних організацій, щоб надати концептуальну оцінку ролі МО в МЕВ;
- зобразити діяльність МО та заглибитися в наслідки впливу діяльності МО на систему МЕВ;
- беручи до уваги приклади міжнародної діяльності СОТ сформувати власну оцінку її ефективності

Практичне значення отриманих результатів полягають у поглибленому розумінні впливу міжнародних організацій на МЕВ. А також в аналізі розвитку та діяльності СОТ та виявлення слабких та сильних сторін організації з метою виявлення можливих шляхів удосконалення

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи - 2023

Рік захисту роботи - 2023

Ключові слова: МЕВ, СОТ, міжнародні організації, економіка, міжнародна торгівля, міжнародні економічні організації.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Оніщенко Ганни Михайлівни
на тему «Вплив міжнародних організацій на розвиток МЕВ на прикладі СОТ»

1. Обґрунтування актуальності обраної теми, витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів (0-10 балів): _____

2. Рівень рівень аналізу та повноти розгляду теоретичних концепцій, понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; якість аналізу бібліографічних джерел; достатність глибини теоретичних досліджень за темою; цінність теоретичних висновків (0-10 балів): _____

3. Якість та глибина проведених аналітичних досліджень, застосування аналітичних розрахунків, якісного та кількісного аналізу, відповідність методів і засобів досліджень меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів дослідження (0-15 балів): _____

4. Оцінка результатів досліджень; обґрунтування напрямів, наявність альтернативних підходів до вирішення досліджуваної проблеми, можливість впровадження результатів дослідження, рівень обґрунтування запропонованих рішень (0-15 балів): _____

5. Чіткість, обґрунтованість, практичне значення, можливість реалізації висновків (0-10 бал.): _____

1. Оформлення роботи та дотримання графіку виконання БДР (0-10 балів): _____

2. Позитивні сторони дипломної роботи: _____

3. Недоліки роботи: _____

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи (0-70 балів): _____

Допущення КБР до захисту перед ЕК _____

Науковий керівник _____
(посада, учене звання, науковий ступінь)

“ ____ ” _____ 20__ р. (підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Теоретичні підходи до визначення ролі міжнародних організацій в розвитку світової економіки	6
1.1 Сутність, види та теорії МЕВ та міжнародних організацій	6
1.2 Концептуальні оцінки ролі МО в розвитку МЕВ	20
РОЗДІЛ 2 Базові напрямки впливу міжнародних організацій на сучасні МЕВ	27
2.1 Роль СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі	27
2.2 Діяльність СОТ та її вплив на систему МЕВ	32
РОЗДІЛ 3 Оцінка діяльності СОТ в системі міжнародних відносин	37
3.1 Приклади міжнародної практики СОТ	37
3.2 Переваги, недоліки та можливості пов'язані з впливом СОТ на МЕВ	46
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Міжнародна торгівля відіграє вирішальну роль у світовій економіці, утворюючи істотний компонент міжнародних економічних взаємодій. Зростання світової економіки залежить від сприятливого розвитку імпорту та експорту. Висхідна тенденція міжнародної торгівлі не тільки підтримує існуючі можливості працевлаштування, але й сприяє появі нових робочих місць, забезпечуючи таким чином соціально-економічну стабільність у національному, регіональному та глобальному масштабах. Ця стабільність є індикатором стабільного стану світової економіки.

В умовах зростаючої взаємозалежності економік, розгортання глобалізаційних процесів та загострення міждержавних проблем важливу роль у формуванні міжнародних економічних відносин відіграють міжнародні організації. Вони служать платформами для країн, які ведуть переговори, координують і впроваджують економічну політику, яка сприяє глобальному економічному зростанню та стабільності.

Одним із ключових способів впливу міжнародних організацій на міжнародні економічні відносини є сприяння лібералізації торгівлі. Такі організації, як Світова організація торгівлі (СОТ) і Міжнародний валютний фонд (МВФ), працюють над усуненням торгових бар'єрів і сприянням вільній торгівлі. Це призвело до збільшення міжнародної торгівлі та інвестицій, що сприяло глобальному економічному зростанню.

Проте у період з 2019 по 2020 рік у світовій економіці спостерігалось помітне загострення рецесійних тенденцій. Ці тенденції були пов'язані з впровадженням неопротекціоністських заходів в економічну політику багатьох країн світу. Національні ринки закривалися, а попередня відданість глобалізації та «відкритому» підходу поступово зникали. Ці події збіглися з несприятливими наслідками глобальної пандемії COVID-19. За таких обставин ринкові механізми,

відповідальні за регулювання міжнародної торгівлі, виявилися неефективними у вирішенні системних проблем, таких як закриття національних ринків, загострення дезінтеграції економічних процесів і поширення локальних торговельних суперечок і конфліктів.

Вище описана постановка проблеми свідчить про наявність практичного значення дипломної роботи «Вплив міжнародних організацій на розвиток МЕВ на прикладі СОТ» та про її актуальність.

Надалі ми будемо детальніше розглядати СОТ та її діяльність адже саме вона є однією з найвпливовіших міжнародних організацій у світі. Вона має значний вплив на розвиток міжнародних економічних відносин, сприяючи вільній торгівлі, вирішуючи суперечки між країнами, надаючи країнам платформу для переговорів, та встановлюючи правила глобальної торгівлі. Вона розробила набір угод і правил, які регулюють міжнародну торгівлю, включаючи правила щодо поводження з іноземними інвесторами, захисту інтелектуальної власності та регулювання торгівлі послугами. Ці правила створюють основу для міжнародних економічних відносин і допомагають забезпечити рівні умови для всіх країн.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної ,бакалаврської роботи є діяльність СОТ в МЕВ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів трансформування МЕВ під впливом міжнародних організацій.

Мета і завдання дослідження. Основною метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є зображення та оцінка ролі міжнародних організацій в МЕВ та висвітлення як позитивних так і негативних наслідків пов'язаних з діяльністю СОТ.

Методологія дослідження.

Дипломне дослідження спирається на теорії, концепції та методи, отримані з наукових досліджень у галузі міжнародних економічних відносин,

особливо зосереджуючись на міжнародній торгівлі та її економічному регулюванні. Методологія, використана в цьому дослідженні, дотримується фундаментальних наукових принципів і ґрунтується на вивченні аспектів розвитку міжнародної торгівлі в глобальній економіці.

У першому розділі було використано низку методів, таких як від абстрактного до конкретного, аналіз і синтез, структурно-системний підхід і синергетичний підхід, щоб з'ясувати суть концепцій, досліджених у дипломній роботі, і встановити теоретичні та методологічні рамки щодо ролі міжнародної торгівлі в розвитку міжнародних економічних відносин. Крім того, аналіз представив причинно-наслідкові зв'язки між різними елементами, що були розглянуті.

В другому розділі було проведено комплексну оцінку діяльності СОТ та її впливу, як на світову торгівлю так і на МЕВ в цілому. При цьому було залучено проведення статистичного аналізу даних про торгівлю, яке допомогло визначити тенденції та закономірності в міжнародних економічних відносинах і оцінити вплив СОТ на торговельні потоки та лібералізацію торгівлі.

У третьому розділі бакалаврської роботи переважаючими науковими методами дослідження став метод причинно-наслідкових зв'язків і метод SWOT-аналізу, який розкриває сильні та слабкі сторони економічного регулювання у рамках діяльності світової організації торгівлі. На додачу було здійснено проведення порівняльного аналізу політики та практики різних країн, щоб визначити основні напрямки впливу СОТ на сучасні міжнародні економічні відносини.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких містить у собі по два підрозділи, висновків, та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1 Теоретичні підходи до визначення ролі міжнародних організацій в розвитку світової економіки

1.1 Сутність, види та теорії МЕВ та міжнародних організацій

Міжнародні економічні відносини та міжнародні організації стали вирішальними чинниками становлення сучасного глобалізованого світу.

Як наслідок глобалізації взаємозалежність економік істотно зросла, при цьому транскордонна торгівля та співробітництво почали відігравати надважливу роль в сталому економічному зростанні, через що міжнародні економічні відносини у цій системі стали незамінним аспектом економічного розвитку для країн з будь-якого куточку світу.

У цілому, МЕВ почали своє існування в зв'язку з виходом економічної діяльності за межі кордонів держав. МЕВ утворюються в процесі або двох, або багатосторонньої взаємодії економічних суб'єктів з приводу привласнення технологій, засобів і результатів виробництва, руху робочої сили, а також організації міжнародних відтворювальних процесів.

Суб'єктами МЕВ є як фізичні, так і юридичні особи, що беруть участь в реалізації міжнародних господарських контрактів, домовленостей або договорів.

Суб'єктами МЕВ виступають і держави, їх відповідні інститути, включаючи і державні підприємства, а також міжнародні організації та транснаціональні корпорації.

Тобто сутність міжнародних економічних відносин полягає в тому, що взаємозалежність та потреба суб'єктів МЕВ у співпраці зростає. Країни залежать одна від одної в задоволенні своїх різноманітних економічних потреб. Це – економічна взаємодія та транзакції, які відбуваються між країнами та їхніми відповідними економіками, включаючи потік товарів, послуг, капіталу та робочої

сили через національні кордони. Ці економічні взаємодії можуть привести до різних наслідків. Кожен учасник економічних відносин неодмінно прагне отримати для себе позитивний результат, однак наслідки економічних процесів не можливо передбачити на 100% саме тому вони можуть, як вразити своїми показниками економічного зростання, так і бути складними для країн, оскільки можуть під час сприяння економічному зростанню та розвитку, водночас створювати економічні, соціальні та екологічні проблеми.

Міжнародні економічні відносини суттєво трансформувалися з часів свого виникнення з елементарних форм торгівлі до сукупності багатьох економічних міжнаціональних процесів, які ми спостерігаємо сьогодні. У зв'язку з цим було виокремлено декілька основних принципів МЕВ серед яких:

1. взаємо вигідність економічних зв'язків для суб'єктів;
2. еволюційність міжнародних економічних процесів (вільний розвиток);
3. розвиток МЕВ на основі компромісів та домовленостей між суб'єктами;
4. комплексний розвиток, тобто розвиток усіх елементів системи МЕВ;
5. розвиток МЕВ на науковому ґрунті (за об'єктивними законами) щоб уникнути дисбалансу світової економіки;
6. спільне вирішення глобальних проблем людства.

Характерні риси та відмінності можуть бути притаманні міжнародним економічним відносинам між різними групами країн. Тому можна виокремити наступні види МЕВ:

7. МЕВ промислово розвинутих країн;
8. МЕВ країн, що розвиваються;
9. МЕВ країн з перехідною економікою.

МЕВ промислово розвинутих країн - це міжнародні економічні відносини між країнами з ринковою економікою, які розвиваються в умовах конкуренції. Для них є характерними зрілі форми інтернаціоналізації виробництва і капіталу та глибокі економічні зв'язки, що переходять у інтеграційну стадію.

МЕВ країн, що розвиваються можна охарактеризувати зміною моделі їх ролі в світовому господарстві. Тобто з аграрно-сировинної периферії країни, що розвиваються перетворюються на учасників виробництва вже готової продукції на, але при збереженні панівного становища розвинених країн в наукоємних галузях.

МЕВ держав з перехідною економікою можна охарактеризувати процесом реформування економіки. Здійсненням переходу від планово-адміністративних до ринкових методів регулювання економіки.

Щодо форм МЕВ, то варто наголосити на тому, що чітких меж між ними провести неможливо, бо МЕВ це процес динамічний, де усі процеси так чи інакше взаємо пов'язуються, через що виникають субформи. Але можна виокремити декілька основних із них.

Торгівля або тобто обмін послугами та товарами через національні кордони - є однією з надважливих форм міжнародних економічних відносин. Торгівля почала бути одним з важливіших аспектів економічного розвитку, дозволяючи країнам спеціалізуватися на виробництві товарів і послуг там, де вони мають порівняльну перевагу, й обмінювати їх на товари та послуги, які інші країни виробляють дещо ефективніше.

Інвестиції та рух капіталу – це ще один важливий аспект міжнародних економічних відносин. Країни не рідко залучають іноземні інвестиції для стимуляції економічного зростання та створення нових робочих місць. Іноземні інвестиції можуть приймати різні форми, включно з прямими іноземними інвестиціями, портфельними інвестиціями та іноземною допомогою.

Ще однією формою міжнародних економічних відносин є науково-технічне співробітництво. Переваги науково-технічної співпраці очевидні та їх можна перелічувати довго. Вона може допомогти прискорити темпи впровадження інновацій, надаючи можливість дослідникам з різних держав об'єднати свої ресурси та знання. Це також може стимулювати розробку нових технологій, які можуть згодом бути використані для вирішення загальних та глобальних проблем

людства, таких як зміна клімату, виникнення нових вірусів, безробіття та бідність. Крім того, науково-технічне співробітництво може стати у нагоді в побудові більш міцних відносин між країнами, що в свою чергу може сприяти виникненню більш успішної та якісної економічної та політичної співпраці.

І нарешті, міграція. Міграція – це переміщення людей через національні кордони. Міжнародна міграція може сприяти економічному зростанню, надаючи доступ до більшої кількості досвіду та робочої сили. Однак не зважаючи на переваги міграції вона може також створити певні економічні та соціальні проблеми, наприклад такі як відтік мізків, і надмірне навантаження на соціальні служби.

Для кращого розуміння роботи міжнародної економічної системи необхідно звернути увагу на те, як різні науковці пояснюють закономірності та тенденції міжнародної торгівлі, фінансів, інвестицій та інших економічних взаємодій між країнами з-за допомогою створення різноманітних теорій МЕВ. Дослідженням питань міжнародної торгівлі займалися безліч відомих економістів. Доволі вагомий внесок у висвітлення таких питань, як етапи та значення розвитку міжнародної торгівлі й методів її економічного регулювання здійснили наступні зарубіжні вчені: Адам Сміт, Франсуа Кенне, Карл Маркс тощо.

Розпочнемо з теорії меркантилізму. Вона бере свій початок в 16 столітті та розглядає міжнародну торгівлю, як гру з нульовою сумою, метою якої є накопичення влади та багатства шляхом обмежень імпорту та експорту. Відповідно до теорії меркантилізму, країна має підтримувати позитивний торговельний баланс, здійснювати експорт більше, ніж імпорт, і накопичувати запаси дорогоцінних металів.

Меркантилістська політика включала ряд заходів, спрямованих на досягнення цієї мети, включаючи тарифи та інші торговельні бар'єри для захисту вітчизняної промисловості, субсидії для сприяння експорту та заснування колоній для забезпечення доступу до сировини та ринків для готової продукції. Мислителі-

меркантилісти також вірили у важливість сильного флоту для захисту торгових суден і контролю над торговими шляхами.

Одна з ключових ідей меркантилізму полягала в тому, що торгівля — це гра з нульовою сумою, у якій виграш однієї країни означає втрату іншої. Це призвело до зосередження уваги на конкуренції та конфліктах між націями, а не на співпраці та взаємній вигоді.

Хоча меркантилізм був впливовим у свій час, він був значною мірою дискредитований сучасними економістами, які стверджують, що його акцент на протекціонізмі та накопиченні дорогоцінних металів може призвести до неефективності та викривлень в економіці. Однак деякі з його ідей і політики продовжують обговорюватися та впроваджуватися в різних формах урядами в усьому світі.

Тепер давайте розглянемо концепцію економічного лібералізму, яка становить істотний елемент класичного лібералізму. У сфері економічної філософії економічний лібералізм захищає та просуває принципи економіки *laissez-faire*. Принцип *laissez-faire* виник у XVIII столітті як прояв прагнення французької буржуазії до економічної свободи. З часом поняття економічної свободи стало центральним принципом і оформилося завдяки дослідженням, проведеним класичною та неокласичною школами думки. До 19-го століття лібералізм став офіційною доктриною націй, які вирушили на шлях промислового розвитку. Ця теорія стверджує, що вільна торгівля та необмежена конкуренція можуть максимізувати економічний добробут для всіх країн. Згідно з класичним лібералізмом, країни повинні спеціалізуватися на виробництві товарів, у яких вони мають порівняльну перевагу, і дозволяти вільний потік товарів, послуг і капіталу через кордони.

Послідовники вищеописаної концепції вірять, що такі речі, як політична свобода і соціальна справедливість не можуть бути окремо від економічної свободи і використовують філософські аргументи на підтримку економічного

лібералізму і вільного ринку. Класичні ліберали вважають, що люди мають природні права на життя, свободу та власність, і що роль уряду має полягати в захисті цих прав, а не втручанні в них. Вони стверджують, що найкращий спосіб сприяти процвітанню та економічному зростанню — це дозволити окремим особам і підприємствам досягати власних інтересів без державного втручання та регулювання.

Франсуа Кенне, французький економіст, був одним із перших лібералів. Згідно з цим вченим, сільське господарство було єдиною дійсно продуктивною діяльністю, і цим потрібно було займатися з повною свободою (цін, бізнесу, вирощування тощо). Існує також Вінсент де Гурне, французький економіст, який зазначав, що комерційна та промислова діяльність повинна здійснюватися вільно.

Однак справжнім попередником економічного лібералізму був Адам Сміт, англійський економіст, який у своїй праці "Багатство народів" 1776 р. Розвинув ідею "невидимої руки", яка полягає в тому, що люди, шукаючи власної вигоди, підштовхнути економіку до оптимального балансу, який сприяє соціальному добробуту без необхідності втручання держави. Іншими словами, саме механізм вільного ринку діє як невидима рука, що веде до оптимального розподілу ресурсів.

Класична ліберальна економічна політика включає вільну торгівлю, низькі податки, мінімальне державне регулювання та захист прав власності. Вони також виступають за стабільне та передбачуване правове та регуляторне середовище, а також за верховенство права як гарантії проти свавільних дій уряду.

Класичний лібералізм мав великий вплив на розвиток сучасного капіталізму, а його ідеї мали глибокий вплив на економічну політику в усьому світі. Багато країн запровадили політику, засновану на класичних ліберальних принципах, включаючи Сполучені Штати, Великобританію та Австралію.

Однак класичний лібералізм також піддавався критиці за його наголос на індивідуалізмі та неспроможність вирішити питання нерівності та соціальної справедливості. Деякі стверджують, що необмежене досягнення власних інтересів

може призвести до експлуатації та несправедливості, і що державне втручання може бути необхідним для сприяння більшій рівності та можливостям для всіх.

Марксизм: Ця теорія, що виникла в 19 столітті, розглядає міжнародну торгівлю як інструмент експлуатації країн, що розвиваються, розвиненими країнами. Під марксизмом варто розуміти економічну теорію Маркса, представлену в трьох томах "Капіталу" і "Теоріях додаткової вартості". Сьогодні в наукових колах існує згода в тім, що марксизм являє собою розвиток і завершення класичної політичної економії. Іноді на Заході Маркса розглядають як продовжувача вчення утопістів або як послідовника Давида Рікардо. Відповідно до марксизму, багатонаціональні корпорації та багаті країни використовують свою економічну владу, щоб витягувати ресурси та робочу силу з країн, що розвиваються, і підтримувати своє панування над світовою економікою. Ця економічна теорія була розроблена німецьким філософом Карлом Марксом. Він прагнув зрозуміти функціонування капіталістичних економік і забезпечити критику капіталістичного суспільства з кінцевою метою досягнення соціалістичного чи комуністичного суспільства.

В основі марксизму лежить ідея про те, що капіталістичні суспільства характеризуються фундаментальним конфліктом між капіталістичним класом, який володіє засобами виробництва, і робітничим класом, який продає свою працю капіталістам в обмін на заробітну плату.

Марксистська економічна політика включає націоналізацію ключових галузей промисловості, створення робітничих кооперативів і перерозподіл багатства та ресурсів для сприяння більшій рівності. Марксисти також виступають за інтернаціоналізацію боротьби проти капіталізму, стверджуючи, що робітничий клас у всіх країнах поділяє спільний інтерес у поваленні капіталістичної системи.

Хоча марксизм мав значний вплив на економічну та політичну теорію, його також критикували за наголос на класовому конфлікті та відкидання індивідуалізму та прав приватної власності. Критики стверджують, що марксистська економічна

політика неефективна і може призвести до економічної стагнації та політичних репресій.

Теорія залежності: Ця теорія виникла в Спочатку ця теорія виникла в ECLAC (Економічна комісія для Латинської Америки та Карибського басейну) у період між 1950 та 1960 рр. Особливу роль у ці теорії зіграв Рауль Пребіш, аргентинський економіст, що був відповідальним секретарем ECLAC і який прагнув знайти пояснення, чому в країнах Латинської Америки спостерігається недостатній розвиток. Теорія стверджує, що економічне зростання та розвиток країн, що розвиваються, залежать від розвинених країн. Відповідно до теорії залежності, глобальна економічна система побудована таким чином, що надає перевагу розвиненим країнам, а країни, що розвиваються, потрапили в цикл недорозвиненості.

Прихильники цієї теорії розглядають міжнародну торгівлю та інвестиції як систему, сфальсифіковану на користь вже розвинених країн, які використовують свою економічну владу для вилучення ресурсів і багатства з менш розвинених країн.

Відповідно до теорії, розвитку менш розвинутих країн заважає їхня залежність від експорту основних товарів, таких як сировина, ціни на які коливаються на світовому ринку. Ця залежність від експорту основних товарів робить ці країни вразливими до економічних потрясінь і коливань у світовій економіці.

Теоретики залежності також стверджують, що багатонаціональні корпорації відіграють ключову роль у збереженні залежних відносин між розвиненими та менш розвиненими країнами. Вони зазначають, що ці корпорації часто витягують ресурси та прибутки з менш розвинених країн, не інвестуючи в місцеву інфраструктуру та не забезпечуючи робочих місць, що зберігає нерозвиненість цих країн.

Теорія глобалізації: це концепція, яка виникла наприкінці 20 століття для опису зростаючого взаємозв'язку світових економік, суспільств і культур. Це стосується інтеграції національних економік в єдину глобальну економіку, що характеризується збільшенням потоку товарів, послуг та інформації через національні кордони.

Глобалізація часто розглядається як результат прогресу в технологіях і транспорті, які зробили легшим і економічно ефективнішим виробництво і торгівлю товарами та послугами через кордони. Прихильники глобалізації стверджують, що вона сприяє економічному зростанню, створює робочі місця та веде до розширення культурного обміну та порозуміння між націями.

Проте критики глобалізації стверджують, що вона призвела до збільшення нерівності та концентрації багатства та влади в руках невеликої еліти. Вони зазначають, що глобалізація призвела до переміщення робочих місць із розвинених країн у країни, що розвиваються, де робоча сила дешевша, що призвело до втрати робочих місць і стагнації зарплат у розвинених країнах.

Теорія глобалізації мала вплив на формування економічної політики в усьому світі: багато урядів і міжнародних організацій працюють над сприянням більшій економічній інтеграції та вільній торгівлі. Однак це також стало предметом інтенсивних дебатів і суперечок, критики стверджували, що це призвело до розмивання національного суверенітету, втрати робочих місць і культурної самобутності, а також експлуатації робітників у країнах, що розвиваються.

Теорія інституціоналізму. Термін «інституціональна економічна теорія» вперше використався В. Г. Гамільтоном у 1919 році, однак початок цього напрямку відносять до початку XX століття (1899 рік). Ця теорія фокусується на ролі міжнародних інституцій, наприклад таких як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк, у формуванні міжнародних економічних відносин. Відповідно до інституціоналізму, ці інститути встановлюють правила, норми та процедури, які регулюють економічну поведінку

та сприяють співпраці та стабільності в міжнародній економіці. Вони забезпечують основу для вирішення конфліктів і координації економічної політики через кордони.

Інституціоналізм робить сильний акцент на важливості міжнародного права та міжнародних організацій у формуванні економічних результатів. Він стверджує, що ці інституції забезпечують засоби вирішення суперечок і сприяння співпраці між країнами, навіть за відсутності офіційних угод чи договорів.

Інституціоналізм вплинув на формування економічної політики не лише на національному, а і на міжнародному рівнях, коли багато урядів і міжнародних організацій працюють над сприянням більшій співпраці та координації в таких сферах, як торгівля, фінанси та розвиток. Однак її також критикували за її зосередженість на формальних інститутах і неврахування ролі влади та політики у формуванні економічних відносин.

Підсумовуючи, теорії міжнародних економічних відносин забезпечують основу для розуміння складної динаміки глобальної економіки. Від меркантилістського погляду на торгівлю як гру з нульовою сумою до інституціоналістського погляду на роль міжнародних інституцій, ці теорії пропонують розуміння історичних і сучасних тенденцій у міжнародній торгівлі та ролі суб'єктів МEB у їх формуванні.

Загалом у реалізації міжнародних економічних відносин беруть участь насамперед різні суб'єкти, до яких належать підприємства, фірми, уряди, окремі особи, транснаціональні корпорації, транснаціональні банки та міжнародні організації (МО). Особливістю МО є те, що вони спільно з державними органами виконують роль регуляторів у системі міжнародних економічних відносин. Ці організації мають значний вплив на розвиток і траєкторію міжнародних відносин, враховуючи їх регулюючу роль, оскільки вони залучають численні держави до організованого процесу. По суті майже нема в світі держав, які б не були членами хоча б однієї міжнародної організації.

Тепер перейдемо до розгляду поняття міжнародні організації. Щоб надалі краще зрозуміти сутність МО необхідно сформулювати визначення цього терміну. Вченими було зроблено кілька спроб дати визначення міжнародним організаціям. Деякі з них можна побачити нижче. Термін «міжнародні організації», згідно з Чівером і Хевіллендом визначається, як «будь-яка угода про співпрацю, заснована між державами, як правило, базовою угодою для виконання певних взаємовигідних функцій, що здійснюються через періодичні зустрічі та персонал діяльності». Енциклопедія політичних наук (2011) визначає міжнародні організації, як «транснаціональні організації, які об'єднані формальними угодами, які містять елемент формальної інституційної структури».

Однак в даній роботі ми розглядатимемо саме економічну діяльність міжнародних організацій, тому опираючись на досвід та формулювання науковців я вважаю доречним запропонувати наступне визначення, задля подальшого полегшення розуміння моєї роботи. Міжнародні економічні організації — це установи, створені країнами або їхніми угрупованнями для сприяння економічному співробітництву сталому економічному зростанню.

На початку XXI ст. кількість міжнародних організацій можна виміряти тисячами. Вони є дуже різноманітними за складом учасників, функціями, цілями, та своїм впливом на міжнародні відносини. Найбільше наразі існує неурядових міжнародних організацій, яких налічується близько 20 тисяч. Значно менше міждержавних організацій, а саме близько 3 тисяч при тому, що їх кількість зростає мало не щороку. Таке розмаїття організацій дещо ускладнює їх. Такі аспекти, за якими аналізується діяльність і сутність міжнародних відносин і відображає їх типологія.

Основними критеріями типології міжнародних організацій можна назвати:

- членство суб'єктів МВ і юридичний статус;
- географічне розповсюдження;
- функціональна спрямованість;

- характер діяльності.

Як вже можна було зрозуміти по тому, що зазначалося вище - за складом учасників та юридичним статусом організації поділяються на міждержавні і неурядові.

Також існують різні типи міжнародних економічних організацій, включаючи організації, які зосереджуються наприклад на інвестиціях, фінансах, або розвитку торгівлі тощо. Деякі організації, такі як Світова організація торгівлі, зосереджуються саме на врегулюванні міжнародної торгівлі та забезпеченні дотримання країнами правил і норм здійснення торговельної діяльності.

Існує кілька теорій, що стоять за міжнародними економічними організаціями, включаючи наступні теорії: реалізм, конструктивізм і знову ж таки інституціоналізм, як і в теоріях МЕВ.

Теорія реалізму підкреслює важливість сили, іншими словами могутність країни значною мірою ґрунтується на її військових перевагах та можливостях, таких як наприклад величина армії та кількість зброї. Для представників реалізму міжнародні організації – це ніби форуми, де держави намагаються дипломатично вирішити конфлікти. Ця теорія стверджує, що держава є основним суб'єктом міжнародної політики. Прибічники класичного реалізму вважають, що танатос, або прагнення до влади – є важливою частиною людської природи. І відповідно до реалістичної теорії, міжнародні організації недостатньо допомагають у вирішенні проблем, що пов'язані з битвою за владу, бо вони не здатні змінити природу людини.

Навпаки, у класичному реалізмі МО використовуються потужними державами для більш ефективного впровадження своєї політики сили та реалізації особистих інтересів. Інакше кажучи, міжнародні організації створюються лише в тому випадку, якщо це відповідає інтересам могутніх держав.

Неореалізм витіснив класичний реалізм з кінця 1970-х років. На відміну від класичного реалізму, неореалізм не стверджує, що індивіди повністю

відмовляються від своєї людяності у своїй гонитві за владою. Натомість неореалізм стверджує, що анархічна природа міжнародної системи вимагає від держав прийняття політики, орієнтованої на безпеку, яка надає перевагу максимізації можливостей для виживання. Згідно з неореалізмом, довгострокова співпраця між державами є вкрай малоюмовірною через стійку присутність анархії та зсувів у балансі сил. Неореалісти стверджують, що постійна співпраця в рамках міжнародних організацій стає життєздатною лише тоді, коли одна держава володіє значною владою і може дозволити собі терпіти відносні переваги інших держав. Оскільки міжнародні організації є інструментами, що використовуються потужними державами, їхні структури та домовленості неминуче відображатимуть інтереси цих держав. З реалістичної точки зору процеси прийняття рішень у міжнародних організаціях спрямовані на перевагу найвпливовіших держав-членів.

Також варто розглянути теорії інституціоналізму і неоінституціоналізму в контексті саме міжнародних організацій. Теорія інституціоналізму враховує проблеми, як основний мотиватор для впровадження дій з боку держав. Вони внаслідок глобалізації все частіше стикаються з транскордонними та міжнародними проблемами, проте самотужки країни не можуть суттєво вплинути на такі питання, як глобальне потепління або міжнародний тероризм. Саме тому і існують міжнародні організації, що допомагають державам вирішувати ці проблеми, полегшуючи процес співпраці між державами. Представники інституціоналізму вважають, що міжнародні організації це той інструмент, який дозволить вгамовувати боротьбу за владу. Держави зацікавлені в тому, щоб користуватися перевагами співпраці, але, водночас, кожна країна має й певні причини, щоб утримуватися від співпраці. Або можна сказати, що міжнародні організації існують, лише поки існують міжнародні проблеми.

Відповідно до неоінституціоналізму, процес глобалізації сприяє зростанню взаємозалежності між державами, що призводить до більш складних відносин. Це часто породжує виклики, які жодна держава не може вирішити самотійно. Визнаючи проблеми, що виникають через взаємозалежність і взаємну вразливість,

навіть потужні держави повинні покладатися на інших для встановлення стабільних відносин співпраці в рамках міжнародних організацій.

Основна концепція неоінституціоналізму передбачає, що міжнародні інституції відіграють життєво важливу роль у сприянні успішній співпраці між державами для досягнення спільних інтересів. Навіть коли держави щиро бажають допомагати одна одній, все одно можуть існувати занепокоєння щодо можливості нерозголошеної відмови інших держав від співпраці. Щоб вирішити цю скрутну ситуацію, держави організовують спільні зусилля за допомогою міжнародних організацій.

Навпаки, теорія конструктивізму стверджує, що міжнародні проблеми не є властивими природним явищам, таким як гравітація чи форма Землі. Натомість вони соціально сконструйовані та з'являються в результаті соціальних практик. Важливе значення має сприйняття та інтерпретація проблем. Наприклад, увага до прав людини на міжнародному рівні з'явилася порівняно недавно, оскільки раніше вони розглядалися як суто внутрішні проблеми. Люди утримуються від крадіжок не лише через страх бути спійманими, а й тому, що вони засвоїли норми та правила, які забороняють такі дії. Хоча актори переслідують свої інтереси, вони роблять це в межах існуючих норм і правил. Норми та правила не лише є частиною інституційних структур, які обмежують дії акторів, але вони також формують і визначають інтереси та навіть ідентичність цих акторів.

Ключовий аргумент конструктивізму полягає в тому, що суспільства, індивіди чи нації, а не держави, є центральними акторами міжнародної політики. Як наслідок, суспільства мотивуються не лише владою та виживанням, а й своїми ідеалами, цінностями та нормами. Міжнародні організації відіграють певну роль у відстоюванні спільних ідеалів і цінностей у різних суспільствах, маючи на меті запобігання конфліктам і війнам. Тому міжнародні організації виступають як представники ціннісного порядку та захисники норм, які лежать в основі цього

порядку. Міжнародні організації виникають там, де цінності та норми, які вони втілюють, широко сприймаються в залучених суспільствах.

Ці теорії не лише запропонували низку різних причин створення міжнародних організацій, але й надали альтернативні пояснення того, на що саме спрямована їх діяльність.

1.2 Концептуальні оцінки ролі МО в розвитку МЕВ

Значну роль у розвитку міжнародних економічних відносин відіграють саме міжнародні організації. Цілісна система міжнародних організацій починає формуватися приблизно в середині XIX ст. Відтоді ми можемо виокремити певні основні етапи розвитку цієї системи:

1 етап (середина XIX - середина 40-х років XX ст.) - становлення системи МО;

2 етап (середина 40-х - кінець 50-х років XX ст.) - формування системи Об'єднаних Націй;

3 етап (кінець 50-х - кінець 80-х років) - початок процесу утворення й поширення міжнародних регіональних організацій;

4 етап (з початку 90-х років) - встановлення єдиної системи міжнародних економічних відносин.

Ця схема доволі умовна через те, що неможливо встановити чіткі межі між цими етапами, проте кожен з етапів характеризується найтипівішим аспектом розвитку системи.

У динаміці розвитку системи МО досить чітко можливо виокремити такі тенденції:

Суттєво зростає вплив розвинених країн, насамперед "Великої сімки", на функціонування найвпливовіших міжнародних організацій; особливо це можна відчувати на діяльності таких інституцій як МВФ, Всесвітній банк, Світова організація торгівлі, які фактично керуються найсильнішими країнами в світі;

Значно активізується НАТО, бо організація не тільки розширюється територіально, а й присвоює собі ті функції, які раніше виконувала Рада Безпеки ООН;

Знижується авторитет ООН, яка певною мірою втрачає ефективність у вирішенні актуальних проблем людства;

Європейський Союз розвивається як центр у процесі європейської інтеграції та готовий поширити свій вплив на весь континент. Подібним чином NAFTA має потенціал відігравати порівнянну роль щодо країн Латинської Америки та Карибського басейну.

Крім того, через Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) формується міцний економічний альянс, який має потенціал стати визначним центром інтеграції на величезному географічному просторі. Вже в даний час сукупний валовий національний продукт (ВНП) країн-учасниць АТЕС становить 56% світового обсягу.

У 21 столітті значення міжнародних організацій поступово зростає. Ця тенденція значною мірою зумовлена парадигмою розвитку, коли багато країн прагнуть делегувати певні повноваження наднаціональним організаціям. У контексті глобалізації цей процес природно й об'єктивно сприяє розвитку співпраці між державами в різних регіонах світу. Про це свідчить аналіз колективних зусиль держави в політичному, економічному та соціальному розвитку, яким сприяло створення міжнародних організацій. Тому варто дослідити основні механізми та діяльність глобальних і регіональних міжнародних організацій і альянсів, оскільки вони поступово посилюють свій вплив на розвиток міжнародної системи.

У сучасних міжнародних відносинах міжнародні організації відіграють значну роль як засіб співробітництва між державами та як платформа для багатосторонньої дипломатії. Поява міжнародних організацій була відображенням і результатом внутрішньої схильності до інтернаціоналізації, яка спостерігалася в різних аспектах суспільства. Взаємні відносини та співпраця між існуючими міжнародними організаціями свідчать про існування системи міжнародних організацій.

Міжнародні організації, шляхом об'єднання у своїх рамках економічного, політичного, наукового потенціалу різних держав-членів, заволоділи великими можливостями й мають змогу здійснювати чималий вплив на розвиток світової економіки. Вони відіграють вирішальну роль у сприянні співпраці та координації між країнами з різних економічних питань. Ось кілька прикладів того, як саме міжнародні організації вплинули на розвиток сучасних міжнародних економічних відносин:

Сприяння вільній торгівлі: Світова організація торгівлі (СОТ) відіграла вирішальну роль у просуванні вільної торгівлі та лібералізації міжнародної торгівлі. Він забезпечує платформу для країн-членів для укладення торговельних угод, вирішення суперечок і моніторингу торгової політики одна одної. У результаті міжнародна торгівля значно зросла за останні кілька десятиліть, а світова економіка стала більш взаємопов'язаною.

Сприяння розвитку: Світовий банк і Міжнародний валютний фонд (МВФ) відіграли значну роль у сприянні розвитку в країнах з низьким рівнем доходу. Вони надають фінансову допомогу, технічну допомогу та політичні поради країнам, які цього потребують. Вони також сприяють економічній стабільності, надаючи фінансову підтримку під час кризи, як-от глобальна фінансова криза 2008 року.

Вирішення глобальних викликів: міжнародні організації також відіграють вирішальну роль у вирішенні глобальних викликів, таких як зміна клімату, бідність і нерівність. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та її різні агентства працюють

над досягненням Цілей сталого розвитку (ЦСР), які спрямовані на ліквідацію бідності, зменшення нерівності та сприяння сталому розвитку.

Забезпечення захисту споживачів: такі міжнародні організації, як Міжнародна організація стандартизації (ISO), розробляють і підтримують міжнародні стандарти, які забезпечують захист і безпеку споживачів. Ці стандарти охоплюють широкий спектр продуктів і послуг які використовуються компаніями, урядами та споживачами в усьому світі.

Тому їх цілком можна визнати суб'єктами економічного розвитку, які є стратегічно важливими. Під стратегією в цьому випадку варто розуміти довгостроковий план або вектор розвитку з надважливими установками, наприклад такими як мета подолання несприятливого економічного стану й збільшення параметрів його розвитку.

Міжнародні організації, як вже було зазначено, є повноцінними суб'єктами міжнародних відносин. Вони володіють набором інструментів і методів впливу на держав-учасниць і світову спільноту, з метою досягнення поставлених цілей серед яких наступні:

Встановлення політики та норм: міжнародні організації часто встановлюють політику та норми, які формують поведінку держав-членів. Ці політики та норми можуть варіюватися від прав людини та захисту навколишнього середовища до торговельних та економічних норм.

Технічна допомога: міжнародні організації часто надають технічну допомогу державам-членам, щоб допомогти їм реалізувати політику та програми. Це може включати навчання, консультації та інші форми підтримки.

Фінансова допомога: багато міжнародних організацій надають державам-членам фінансову допомогу для підтримки програм розвитку чи інших ініціатив. Це може включати гранти, позики та інші форми фінансової підтримки.

Моніторинг і оцінка: міжнародні організації часто здійснюють моніторинг і оцінку виконання державами-членами своїх зобов'язань. Це може включати проведення перевірок, аудитів та інших форм оцінювання.

Адвокація та комунікація: міжнародні організації часто займаються адвокацією та комунікацією, щоб підвищити обізнаність про проблеми та просувати свої цілі. Це може включати публічні кампанії, охоплення ЗМІ та інші форми комунікації.

Кожна міжнародна організація має свою унікальну сферу діяльності, яка не завжди може бути безпосередньо пов'язана з економікою. Тим не менш, кожна організація має прямий або опосередкований вплив на економічну політику держав. Ці наслідки ще більше посилюються неминучими наслідками поглиблення тенденцій глобалізації. Зараз кожна країна світу бере участь у міжнародних угодах, меморандумах і конвенціях, які в першу чергу спрямовані на встановлення та регулювання окремих сфер міжнародного співробітництва. Отже, ці угоди служать координаторами міжнародного співробітництва, що призводить до посилення впливу міжнародних організацій на внутрішню політику націй. Постійний розвиток міжнародного співробітництва охоплює наслідки міжнародної економічної та політичної інтеграції. Сучасна траєкторія міжнародного співробітництва орієнтована на отримання максимальної вигоди від міжнародної економічної інтеграції. Тому значна увага приділяється процесам гармонізації різних форм національної економічної політики між учасниками міжнародних відносин.

Основний акцент в цьому процесі робиться на просуванні узгоджених заходів для реалізації єдиної політики в різних секторах економіки. Важливо підкреслити, що напрям поглиблення інтеграційних процесів у глобальному масштабі, з одного боку, дає можливість країнам, що розвиваються, швидко інтегруватися в окремі сектори світової економіки. Проте, з іншого боку, це ставить ці країни у значну фінансову залежність. Це пояснюється тим, що для того, щоб скористатися перевагами участі в міжнародному співробітництві, більшість країн потребують додаткових фінансових ресурсів для залучення інвестицій.

В решті-решт можна виокремити наступні концептуальні оцінки ролі міжнародних організацій в системі МЕВ:

Сприяння співпраці та координації: міжнародні організації сприяють співпраці та координації між країнами-членами, що може сприяти економічному зростанню та розвитку. Надаючи форум для країн-членів для обговорення та переговорів щодо питань торгівлі, міжнародні організації, такі як Світова організація торгівлі (СОТ), можуть допомогти зменшити торговельні бар'єри та створити більш відкриту та прозору глобальну торговельну систему.

Надання технічної допомоги та розбудова потенціалу: міжнародні організації можуть надавати технічну допомогу та розбудову потенціалу країнам-членам, щоб допомогти їм розвивати їхню економіку та брати більш повну участь у глобальній торговій системі. Це може включати навчання торговій політиці, митним процедурам та іншим темам, пов'язаним з міжнародною торгівлею.

Створення правил і норм: міжнародні організації відіграли значну роль у розвитку міжнародних економічних відносин, створивши та запровадивши правила та положення, які регулюють торгівлю, інвестиції та іншу економічну діяльність. Міжнародні організації, такі як СОТ, створюють правила і норми, пов'язані з торгівлею, які можуть сприяти торгівлі та запобігати суперечкам. Створюючи основу для торгівлі, міжнародні організації можуть сприяти економічному зростанню та розвитку.

Моніторинг і забезпечення дотримання правил: міжнародні організації контролюють дотримання своїх правил і норм і можуть вживати заходів для забезпечення порядку. Це допомагає переконатися, що країни-члени добросовісно ведуть свою діяльність і що суперечки вирішуються чесно та прозоро.

Вирішення глобальних викликів: міжнародні організації також можуть вирішувати глобальні виклики, такі як зміна клімату та бідність. Працюючи разом, країни-члени можуть розробити рішення цих викликів, які сприятимуть економічному зростанню та розвитку.

Виклики та обмеження: Міжнародні організації стикаються з проблемами та обмеженнями у своїй здатності впливати на міжнародні економічні відносини. Їм часто важко збалансувати інтереси різних держав-членів і стикаються з критикою за те, що вони занадто бюрократичні або недемократичні. Прикладом таких викликів для системи міжнародних організацій можуть слугувати наступні тези.

Відсутність повноважень щодо виконання: Міжнародним організаціям часто бракує повноважень для забезпечення виконання своїх рішень і рекомендацій. Це може обмежити їх здатність сприяти дотриманню міжнародних правил і норм.

Бюрократія та неефективність: міжнародні організації можуть бути бюрократичними та повільними, через що їм важко реагувати на зміну економічних умов або викликів, що виникають.

Політичний тиск і вплив: міжнародні організації часто піддаються політичному тиску та впливу з боку держав-членів або інших впливових акторів, що може підірвати їх незалежність і неупередженість.

Загалом міжнародні організації відіграють вагомую роль в розвитку міжнародних економічних відносин, сприяючи співпраці та координації як окремої так і спільної діяльності держав, надаючи технічну допомогу, створюючи правила та положення, контролюючи дотримання вимог і вирішуючи глобальні проблеми, міжнародні організації допомагають створити більш стабільну та процвітаючу глобальну торговельну систему. Однак не варто забувати й про виклики та обмеження, з якими стикаються міжнародні організації. Вони можуть суттєво ускладнити їм здійснення ефективного впливу на розвиток міжнародних економічних відносин. Проте багато організацій працюють над вирішенням цих проблем і підвищенням ефективності та легітимності.

РОЗДІЛ 2 Базові напрямки впливу міжнародних організацій на сучасні МЕН

2.1 Роль СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі

Регулювання міжнародної торгівлі між державами передбачає формулювання угод, правових положень, норм, процедур і взаємних зобов'язань, які колективно встановлюються урядами різних країн. Ці угоди досягаються шляхом компромісів в економічній політиці та практиці, і вони відображають інтереси країн-учасниць.

Регулювання спрямоване на створення визначених передумов, що сприяють подальшому розвитку світових зв'язків між державами, зокрема, шляхом встановлення режиму стабільності і передбачуваності на ринку.

Основними напрямками всебічного регулювання світової торгівлі в сучасних умовах є наступні:

1. створення зацікавленими державами договірно-правової основи торгово-економічних відносин, включаючи найважливіші принципи і норми;
2. створення домовленостей на рахунок застосування на національному рівні комплексу торгово-політичних засобів впливу і можливостей використання окремих інструментів торгівельної політики;
3. формування і подальший розвиток міжнародних інститутів, що відіграють роль у досягненні домовленостей і вирішенні спірних питань, що виникають між країнами- учасницями, їхніми об'єднаннями й угрупованнями;
4. обмін інформацією і досвідом організації торгово-економічних зв'язків.

Є кілька міжнародних організацій, які беруть участь у регулюванні міжнародної торгівлі, включаючи Світову організацію торгівлі (СОТ),

Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк і Конференцію ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД).

МВФ і Світовий банк відіграють опосередковану роль у регулюванні міжнародної торгівлі, сприяючи макроекономічній стабільності та надаючи фінансову допомогу країнам, які її потребують. МВФ працює над забезпеченням стабільності міжнародної валютної системи, контролюючи курсову політику та надаючи фінансову допомогу країнам, які перебувають у кризовому стані. Світовий банк надає позики та гранти країнам, що розвиваються, для підтримки економічного розвитку та зменшення бідності.

ЮНКТАД — ще одна міжнародна організація, яка працює над сприянням розвитку країн, що розвиваються, через торгівлю. Він проводить дослідження та аналіз політики з питань торгівлі та розвитку, а також пропонує технічну допомогу країнам, які прагнуть інтегруватися у світову торгову систему.

Однак наразі саме СОТ є основною організацією, відповідальною за регулювання міжнародної торгівлі. Вона встановлює правила для ведення торговельних переговорів, встановлює основу для лібералізації торгівлі, забезпечує форум для вирішення торгових суперечок і сприяє технічній допомозі та розбудові потенціалу для країн, що розвиваються.

Ідея створення міжнародної організації для розвитку та координації міжнародної торгівлі була висунута в 1944 році на конференції з економічних питань, що відбулася в Бреттон-Вудсі, штат Нью-Гемпшир. Вона виникала повільно з різних потреб і пропозицій. Навіть на початку Уругвайського раунду учасники переговорів і спостерігачі зрозуміли, що важливі нові угоди потребуватимуть кращих інституційних механізмів і кращої системи вирішення суперечок.

Після війни багато країн залишилися спустошеними, і виникла гостра потреба в новому міжнародному економічному порядку, який би сприяв економічному відновленню, зростанню та розвитку.

У 1947 році було створено Генеральну угоду з тарифів і торгівлі (ГАТТ) як багатосторонню угоду, спрямовану на зменшення торгових бар'єрів і сприяння вільній торгівлі. ГАТТ спочатку підписали 23 країни, а згодом воно охопило понад 120 країн-членів. ГАТТ досяг успіху в зниженні тарифів та інших торговельних бар'єрів, і до 1980-х років світова економіка дедалі більше глобалізується.

Проте ГАТТ мала ряд обмежень, включаючи відсутність механізму врегулювання суперечок, обмежену сферу дії угоди та відсутність правил, що регулюють торгівлю послугами та інтелектуальною власністю. У результаті зростало визнання необхідності більш комплексної та ефективної системи регулювання міжнародної торгівлі.

Процес трансформації ГАТТ у СОТ розпочався у 1980-х роках, коли країни почали обговорювати нову угоду, яка розширила б сферу дії ГАТТ за межі торгівлі товарами й включила торгівлю послугами та правами інтелектуальної власності. Кульмінацією цих переговорів став Уругвайський раунд торговельних переговорів, який тривав з 1986 по 1994 рік.

Результатом Уругвайського раунду стало створення СОТ 1 січня 1995 року. Це стало найбільшою реформою міжнародної торгівлі після закінчення другої світової війни. В той час як ГАТТ стосувався переважно торгівлі товарами, СОТ і її угоди також охоплюють й торгівлю послугами та інтелектуальною власністю. Але при цьому СОТ зберегла й багато принципів і положень ГАТТ, включаючи принцип найбільшого сприяння та принцип недискримінації в торгівлі.

Тобто, СОТ народилася в результаті п'яти десятиліть переговорів, спрямованих на поступове зменшення перешкод у торгівлі. Там, де країни зіткнулися з торговельними бар'єрами та хотіли їх знизити, переговори допомогли відкрити ринки для торгівлі. І навпаки, за деяких обставин правила СОТ підтримують збереження торговельних бар'єрів – наприклад, для захисту споживачів або навколишнього середовища. СОТ створила механізм вирішення суперечок для вирішення торгових спорів між державами-учасниками. Ця

міжнародна організація також заснувала комітети для моніторингу та перегляду торгової політики та практики держав-членів.

Окрім ведення переговорів і забезпечення виконання торговельних угод, СОТ також контролює та переглядає торговельну політику своїх країн-членів, щоб переконатися, що вона відповідає правилам і угодам СОТ. Це сприяє підвищенню прозорості та передбачуваності міжнародної торгівлі та гарантує, що країни не будуть брати участь у нечесних торгових практиках, які можуть завдати шкоди їхнім торговим партнерам.

Крім того, СОТ надає технічну допомогу та навчання країнам, що розвиваються, щоб допомогти їм більш ефективно брати участь у міжнародній торгівлі. Це включає допомогу країнам у покращенні їх інфраструктури, зміцненні їхніх інституцій, пов'язаних з торгівлею, та розвитку їхньої спроможності вести переговори та виконувати торгові угоди. Надаючи таку підтримку, СОТ сприяє економічному зростанню та розвитку в деяких з найбільш бідніших країн світу.

Останнім часом масштаби Світової організації торгівлі як міжнародної організації значно розширилися. Наразі обов'язки і повноваження СОТ виходять за межі виключно торговельних відносин. Організація перетворилася на міжнародний орган, який бере на себе роль та функцію економічного регулятора в різних сферах. Членство у СОТ стало майже обов'язковим для країн, які прагнуть інтегруватися у світову економіку. СОТ є організацією, яка встановлює правила для розвитку торгових, інвестиційних, економічних, податкових і митних відносин у глобальному масштабі. Крім того, це суттєво впливає на умови економічної співпраці в межах регіональних груп.

Безумовно СОТ суттєво впливає на роль та функціонування міжнародної торгівлі, однак не варто забувати, що все у світі є змінним та у середовищі, яке постійно розвивається не може існувати глобальна організація, яка залишається сталою.

По-перше доволі показовим є те, що в останні роки СОТ зробила більший акцент на потребах країн, що розвиваються, у своїх торговельних переговорах і програмах технічної допомоги. Це свідчить про визнання того, що країни, що розвиваються, стикаються з унікальними проблемами під час участі в міжнародній торгівлі, і що СОТ несе відповідальність за допомогу у вирішенні цих проблем.

По-друге відбулося зміщення уваги до нових проблем торгівлі, які виникли в останні роки. Це стосується таких питань, як цифрова торгівля, електронна комерція та екологічні товари та послуги. Також останніми роками СОТ приділила більшу увагу прозорості та врегулюванню суперечок. Це включає підвищення прозорості торговельної політики країн-членів і забезпечення ефективності системи врегулювання суперечок у вирішенні суперечок, пов'язаних з міжнародною торгівлею.

Основна мета цієї системи полягає в тому, щоб сприяти якомога більш вільному обороту торгівлі – за умови відсутності небажаних побічних ефектів – оскільки це стимулює економічне зростання та зайнятість і підтримує інтеграцію країн, що розвиваються, до міжнародної торгової системи. Її правила мають бути прозорими та передбачуваними, щоб гарантувати, що окремі особи, компанії та уряди будуть усвідомлювати, які правила торгівлі існують у всьому світі, і гарантуватимуть відсутність раптових змін у політиці.

Отже, загалом, роль СОТ у міжнародній торгівлі з часом змінюється, щоб задовольнити мінливі потреби та нейтралізувати нові проблеми, що виникають в умовах глобалізації проте роль СОТ в цілому полягає в лібералізації світової торгівлі, усуненні дискримінаційних перешкод на шляху торгових потоків товарів та послуг та забезпеченні вільного доступу до національних ринків і джерел сировини. Все це формує економічну стратегію, яка спрямована на зміцнення світової економіки, розширення торговельних зв'язків, зростання інвестицій, підвищення рівня доходів та зайнятості в усьому світі.

2.2 Діяльність СОТ та її вплив на систему МЕВ

Світова організація торгівлі – єдина міжнародна організація, що опікується та керує глобальними правилами торгівлі між державами з метою забезпечення її максимальної легкості, передбачуваності і вільності.

Світова організація торгівлі (СОТ) складається з 164 країн і окремих митних територій, на які припадає приблизно 98% світової торгівлі. Ще 22 країни, а саме Алжир, Андорра, Азербайджан, Багами, Білорусь, Бутан, Боснія і Герцеговина, Коморські Острови, Кюрасао, Екваторіальна Гвінея, Ефіопія, Ватикан, Іран, Ірак, Ліван, Лівія, Сан-Томе і Принсіпі, Сербія, Сомалі, Південний Судан, Судан, Сирія, Східний Тимор, Туркменістан і Узбекистан наразі ведуть переговори про приєднання до СОТ і мають статус спостерігача.

Конференція міністрів є вищим керівним органом СОТ, яка скликається принаймні один раз на два роки і залучує міністрів торгівлі та закордонних справ держав-членів СОТ. Генеральна рада, яка розташована в штаб-квартирі СОТ у Женеві і складається з представників усіх членів СОТ, відповідає за управління діяльністю організації та нагляд за виконанням угод і рішень, прийнятих Конференцією міністрів. Генеральна рада також координує роботу двох спеціалізованих органів: Органу з перегляду торговельної політики та Органу з вирішення суперечок. Під загальним керівництвом Генеральної ради працюють ради, присвячені ключовим сферам торгівлі (такі як Рада з торгівлі товарами, Рада з торгівлі послугами та Рада з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності), а також комітети, робочі та переговорні групи та комісії, зосереджені на конкретних аспектах міжнародної торгівлі.

Секретаріат, який розташовано у Женеві в свою чергу є органом, що забезпечує поточну діяльність організації. Його очолює Генеральний директор СОТ. З 1 березня 2021 року Нгозі Оконджо-Івеала (Ngozi Okonjo-Iweala) посіла

посаду сьомого Генерального директора СОТ, ставши першою жінкою африканкою, яка займає посаду Генерального директора.

Хоча СОТ керується її державами-членами, вона не могла б функціонувати без свого Секретаріату для координації її діяльності. В органі працює понад 600 співробітників, а його експерти — юристи, статистики, економісти, та експерти з комунікацій — щодня допомагають членам СОТ забезпечити безперебійний хід переговорів і доцільне та правильне застосування правил міжнародної торгівлі.

Загальна мета СОТ — допомогти своїм членам використовувати торгівлю як засіб підвищення рівня життя, забезпечення повної зайнятості, збільшення реального доходу та розширення глобальної торгівлі товарами та послугами, одночасно дозволяючи оптимально використовувати світові ресурси.

Мета СОТ яку ми розглянули вище зумовлює її функції:

1. нагляд за станом світової торгівлі та надання консультацій з питань управління в галузі міжнародної торгівлі;
2. забезпечення механізмів розв'язання міжнародних торговельних спорів;
3. співробітництво з МВФ і Міжнародним банком реконструкції та розвитку та його філіалами задля досягнення більшого рівня узгодженості у формуванні глобальної економічної політики, в разі необхідності.
4. розроблення і прийняття світових стандартів торгівлі;
5. нагляд за торговельною політикою країн;
6. обговорення нагальних проблем міжнародної торгівлі;
7. сприяння адмініструванню, виконанню, досягненню цілей та реалізації положень даної Угоди та багатосторонніх торговельних угод;
8. створення майданчику для здійснення переговорів між її членами організації стосовно багатосторонніх торгових відносин з питань, які регулюються угодами. Завдяки рішенням Конференції міністрів СОТ також може надавати платформу для подальших переговорів між державами-членами стосовно їхніх

багатосторонніх торгових відносин, а також рамки для запровадження результатів переговорів.

Виконання перелічених функцій СОТ здійснюється відповідно таким принципам діяльності:

1. принцип найбільшого сприяння або принцип недискримінації. Цей принцип полягає в тому, що держава має надати своєму партнеру, що є членом СОТ такі самі привілеї, які вона надає будь-якій іншій державі;
2. принцип національного режиму, сутність якого полягає в тому, що держави-учасниці зобов'язані встановлювати для товарів своїх партнерів такий самий режим, як і для власних товарів на власному ринку;
3. принцип захисту національної промисловості. Якщо країна-учасниця не має іншого вибору, окрім як ввести імпорту тарифи для захисту своєї промисловості, то це повинні бути митні тарифи, а не торговельно-політичні заходи (дискримінаційні стандарти, квоти тощо);
4. принцип утворення стійкої основи торгівлі. Він означає, що тарифні рівні, які узгоджені в рамках організації не можуть переглядатися окремою країною-учасником СОТ в односторонньому порядку;
5. принцип сприяння справедливій конкуренції стосується субсидій та демпінгу (продажу товарів за цінами, нижчими їх собівартості). Ці заходи засуджуються;
6. принцип дій у надзвичайних ситуаціях. Якщо країна потерпає від непередбачуваних обставин (стихія, соціальні заворушення), то вона може тимчасово позбавитися взятих на себе торговельних обов'язків, але лише за узгодженням із СОТ.

Сфера діяльності СОТ охоплює:

1. митно-тарифне урегулювання;
2. антидемпінгове регулювання;
3. використання субсидій та компенсацій;

4. нетарифні обмеження; діяльність митних союзів і зон вільної торгівлі;
5. торговельні аспекти захисту прав інтелектуальної власності;
6. торгівлю окремими товарами;
7. торговельні аспекти інвестиційних заходів тощо.

Вплив СОТ на систему МЕВ є значним у кількох аспектах.

По-перше, СОТ допомогла полегшити торгівлю між країнами, які використовують різні валюти. Міжнародна організація відіграє центральну роль у сприянні вільній торгівлі між країнами-членами. Через свої угоди та переговори СОТ працює над зменшенням торговельних бар'єрів, таких як тарифи, квоти та дискримінаційна практика. Сприяючи вільній торгівлі, СОТ сприяє економічній інтеграції, підвищує ефективність і стимулює глобальне економічне зростання.

По-друге, СОТ сприяла фінансовій стабільності в системі МЕВ. СОТ співпрацює й з іншими міжнародними організаціями, такими як МВФ, щоб сприяти фінансовій стабільності та запобігати економічним кризам. СОТ також зіграла певну роль у сприянні прозорості фінансових ринків, що допомогло зменшити ризик фінансових криз.

Окремої уваги заслуговує механізм вирішення суперечок СОТ. Він має вирішальне значення для підтримки стабільності та передбачуваності глобальної торгової системи. Він є форумом для вирішення торговельних суперечок між країнами-членами у справедливий і прозорий спосіб. Обов'язкові рішення органу з вирішення спорів допомагають забезпечити дотримання правил СОТ і запобігти ескалації торговельних конфліктів.

До того ж СОТ відіграє важливу роль у встановленні та гармонізації стандартів і правил, що стосуються торгівлі. Він заохочує своїх членів дотримуватись міжнародних стандартів і угод у таких сферах, як безпека харчових продуктів, якість продукції та захист інтелектуальної власності. Це допомагає сприяти добробуту споживачів, інноваціям і чесній конкуренції на світовому ринку.

Таким чином, вплив СОТ на систему МЕВ є доволі значущим. СОТ відіграла вирішальну роль у сприянні торгівлі, фінансовій стабільності та економічному зростанню. Зусилля СОТ допомогли створити більш стабільну та процвітаючу глобальну економіку.

РОЗДІЛ 3 Оцінка діяльності СОТ в системі міжнародних відносин

3.1 Приклади міжнародної практики СОТ

Як вже стало зрозуміло, СОТ вносить чимало корективів у процес міжнародної торгівлі, завдяки дієвим інструментам серед яких:

Переговори: СОТ веде переговори між країнами-членами щодо створення нових правил і угод, пов'язаних з торгівлею. Ці переговори можуть сприяти розвитку торгівлі та посиленню економічної співпраці між країнами.

Технічна допомога та навчання: СОТ надає технічну допомогу та навчання, щоб допомогти країнам-членам створити потенціал та розвинути свою економіку. Це може включати навчання торговій політиці, митним процедурам та іншим темам, пов'язаним з міжнародною торгівлею.

Моніторинг і нагляд: СОТ здійснює моніторинг торгової політики та практики країн-членів, щоб переконатися, що вони відповідають правилам СОТ. Це може допомогти запобігти торговельним суперечкам і забезпечити чесну та прозору торгівлю.

Також цікавим є те, що СОТ запроваджує й нові способи допомоги країнам, що розвиваються, і особливо найменш розвиненим країнам, у торгівлі. Багато країн, що розвиваються, стикаються з низкою перешкод на стороні пропозиції та торговельної інфраструктури, що обмежує їхню здатність брати участь у міжнародній торгівлі тому СОТ формує нові інструменти шляхом запровадження ініціатив та програм.

Наприклад ініціатива СОТ «Допомога торгівлі», яка заохочує уряди країн, що розвиваються, визнати роль, яку може відіграти торгівля в розвитку. Зокрема, ця ініціатива спрямована на мобілізацію ресурсів для усунення торговельних обмежень, визначених країнами, що розвиваються, і найменш розвиненими

країнами. Вона має на меті допомогти країнам, що розвиваються, побудувати інфраструктуру, інституції та кадровий потенціал, необхідний для більш повної участі у глобальній торговій системі. Ініціатива надає фінансову та технічну допомогу, щоб допомогти країнам реалізувати проекти, пов'язані з торгівлею, такі як модернізація портів і митних систем, удосконалення рамок торговельної політики та розробка експортних стратегій.

Ще одним прикладом може бути інтегрована рамкова програма. Це партнерство між СОТ та іншими організаціями, яке надає технічну допомогу у сфері торгівлі та розбудову потенціалу для найменш розвинених країн. Програма допомагає країнам, які цього потребують розвивати свої торговельні стратегії, політику та інституції та інтегрує їх у їхні національні плани розвитку.

Інтегрована рамкова програма була заснована у 1997 році на знак визнання того факту, що багато найменш розвинених країн зіткнулися зі значними труднощами під час участі у світовій торговій системі. Партнерство забезпечує скоординований підхід до технічної допомоги та розбудови потенціалу, об'єднуючи різні організації для надання комплексного пакету підтримки. Інтегрована рамкова програма успішно допомагає найменш розвиненим країнам інтегруватися в глобальну торгову систему. За даними СОТ, найменш розвинені країни, які скористалися цією програмою, мали зростання експорту в середньому на 11% на рік, порівняно з 6% з іншими схожими державами.

Якщо мова заходить про практичну діяльність СОТ, то неможливо оминати увагою її механізм урегулювання спорів. Цей механізм, як вже неодноразово зазначалося – один із найдієвіших у вирішенні торговельних розбіжностей. Ця система допомагає гарантувати, що країни дотримуються правил, встановлених СОТ, і що торгові суперечки вирішуються справедливим і прозорим способом.

Ось кілька випадків, коли Світова організація торгівлі мала значний вплив на міжнародну торгівлю завдяки тому, що виступала третьою стороною у вирішенні торговельних конфліктів:

Справа Сполучених Штатів про гарантії на сталь була серйозною торговельною суперечкою, яка включала введення мит на імпорту сталі. У 2002 році уряд США запровадив тарифи до 30% на низку сталевих виробів, мотивуючи це необхідністю захистити вітчизняних виробників сталі від різкого зростання імпорту, який став результатом глобального надлишку пропозиції сталі.

Декілька країн, включаючи Європейський Союз, Японію, Китай, Південну Корею та Бразилію, подали скарги до СОТ, стверджуючи, що мита США порушують правила СОТ. Вони стверджували, що мита не були виправдані положеннями про захисні заходи СОТ, які дозволяють країнам вводити тимчасові заходи для захисту національної промисловості за певних обставин, наприклад, у разі раптового збільшення імпорту.

Суперечка пройшла кілька раундів консультацій, експертних розглядів і апеляцій у СОТ, які тривали понад два роки. Зрештою, СОТ винесла рішення проти Сполучених Штатів, встановивши, що тарифи не були виправдані правилами СОТ. СОТ дозволила країнам-позовникам запроваджувати відповідні тарифи на американські товари, що вони й зробили.

Ця справа була важливою, оскільки вона продемонструвала здатність СОТ вирішувати складні торговельні суперечки за участю багатьох сторін і її готовність притягнути країни-члени до відповідальності за порушення правил СОТ. Справа також підкреслила напругу між необхідністю захисту вітчизняної промисловості та важливістю сприяння вільній і відкритій торгівлі в глобальній економіці.

Ще одним цікавим прикладом є те, що у 2018 році Гондурас і Домініканська Республіка подали скаргу на Індонезію до Світової організації торгівлі щодо обмежень Індонезії на імпорту тютюну та тютюнових виробів. Дві країни стверджували, що заходи Індонезії не відповідають угодам СОТ, включаючи Угоду про технічні бар'єри в торгівлі та Генеральну угоду з тарифів і торгівлі. Індонезія стверджувала, що її обмеження спрямовані на захист здоров'я населення, але СОТ

виявила, що ці заходи не ґрунтуються на наукових доказах і є більш обмежувальними, ніж необхідно.

Постанова була важливою, оскільки по-перше вона роз'яснила сферу застосування правил СОТ щодо торгівлі товарами, зокрема стосовно заходів щодо охорони здоров'я та навколишнього середовища. СОТ визнала, що країни мають право змінювати та регулювати правила в інтересах громадського здоров'я, але такі заходи повинні ґрунтуватися на наукових доказах і не повинні бути більш обмежувальними, ніж це необхідно.

По-друге, випадок підкреслив суперечності між цілями охорони здоров'я та лібералізацією торгівлі. Деякі країни стверджують, що заходи щодо сприяння охороні здоров'я, такі як обмеження на тютюн або харчові продукти, можуть бути виправдані правилами СОТ. Однак інші країни стверджують, що такі заходи можна використовувати як форму протекціонізму, особливо коли вони є більш обмежувальними, ніж необхідно.

Загалом суперечка між Індонезією та нікотинном демонструє роль СОТ у збалансуванні конкуруючих інтересів у глобальній економіці та сприянні вільній та чесній торгівлі, одночасно визнаючи право країн-членів на регулювання в інтересах громадського здоров'я.

Також я вважаю необхідним згадати про те, як сучасні реалії впливають на роботу СОТ. Одна з цих реалій це пандемія Covid19.

У березні 2020 року СОТ разом із Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) і Центром міжнародної торгівлі (ІТС) запустили спільну ініціативу, щоб забезпечити продовження торгівлі основними медичними товарами та обладнанням під час пандемії. Ініціатива була зосереджена на чотирьох основних напрямках:

Моніторинг і аналіз: СОТ, ВООЗ і ІТС почали моніторинг торговельних заходів, пов'язаних з COVID-19, і аналіз їх впливу на торгівлю основними медичними препаратами та обладнанням.

Обмін інформацією: організації почали обмінюватися інформацією про торговельні заходи та найкращі практики, пов'язані з торгівлею основними медичними препаратами та обладнанням.

Технічна допомога: організації надавали технічну допомогу країнам, що розвиваються, щоб допомогти їм подолати торговельні бар'єри та забезпечити безперебійний потік основних медичних товарів і обладнання.

Адвокація: організації виступали за усунення торгових бар'єрів і сприяння відкритій торгівлі основними медичними товарами та обладнанням.

Завдяки цій ініціативі СОТ допомогла підвищити обізнаність про важливість відкритої торгівлі основними медичними товарами та обладнанням під час пандемії. Організація також надала технічну допомогу, щоб допомогти країнам, що розвиваються, усунути торговельні бар'єри та забезпечити безперебійний потік цих основних товарів. Загалом ця ініціатива демонструє важливу роль, яку може відігравати СОТ у сприянні відкритій торгівлі та вирішенні глобальних проблем, таких як пандемія COVID-19.

Загалом пандемія COVID-19 суттєво вплинула на роботу СОТ, зірвавши зустрічі та змусивши відкласти або скасувати багато засідань СОТ, включаючи Конференцію міністрів, заплановану на 2020 рік. Це ускладнило країнам-членам вести переговори та погоджувати нові торгові угоди та реформи. Пандемія також порушила механізм врегулювання суперечок СОТ. Апеляційний орган, який відповідає за розгляд апеляцій у торговельних спорах, не зміг працювати через блокування США призначення нових суддів. Це призвело до того, що деякі торговельні суперечки залишилися невирішеними та можуть створити відставання у розгляді справ, коли Апеляційний орган знову зможе працювати. Глобальна епідемія також призвела до зростання протекціонізму, оскільки країни прагнуть захистити свою національну промисловість і ланцюжки поставок. Це ускладнило СОТ вести переговори та погоджувати нові торгові угоди та реформи.

Можна помітити суттєве збільшення попиту на медичні товари, такі як маски та апарати штучної вентиляції легень. Це призвело до дефіциту та підвищення цін, що може ускладнити доступ країн, що розвиваються, до цих основних товарів.

Та й в цілому коронавірус спричинив глобальний економічний спад, який зменшив попит на товари та послуги та порушив глобальні ланцюги поставок. Це мало значний вплив на міжнародну торгівлю та може ускладнити для СОТ переговори про нові торгові угоди та реформи. Організації потрібно буде адаптуватися та знайти нові способи роботи, щоб подолати ці виклики та сприяти відновленню світової торгівлі та економіки.

Це лише кілька прикладів випадків, коли СОТ мала значний вплив на міжнародну торгівлю. Система врегулювання суперечок організації та підхід до торгівлі, що ґрунтується на правилах, як ми побачили, допомогли розширити економічну співпрацю та зростання між її країнами-членами, а також забезпечили рівні умови для міжнародної торгівлі.

Розглянувши навіть невелику кількість практичної діяльності СОТ стає зрозуміло, що її роль як у міжнародних відносинах у цілому, так і в економічній діяльності кожної окремої країни є доволі значущою. У зв'язку з цим необхідно детальніше розглянути те, як ця провідна міжнародна організація вплинула на розвиток та функціонування конкретною держави. У нашому випадку це буде Україна.

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) відкрив нові можливості для розвитку національної економіки. Як член організації Україна бере активну участь на рівних з іншими членами у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку, зокрема в поточному раунді багатосторонніх торгових переговорів. Метою є максимальне врахування національних інтересів у торговельно-економічній сфері.

Як учасниця СОТ Україна отримала право використовувати механізм вирішення спорів, наданий цією організацією. Цей механізм забезпечує справедливе вирішення будь-яких суперечок, які можуть виникнути між Україною та її торговельними партнерами щодо дотримання угод СОТ. У рамках цього було успішно вирішено декілька важливих питань, зокрема дискримінаційне оподаткування та ліцензування окремих українських товарів. Україна продовжує використовувати цей механізм СОТ як частину ширшої діяльності з просування та розширення наявності українських товарів на інших ринках.

Членство України в СОТ – це:

1. участь у формуванні нових правил торгівлі завдяки проведенню багатосторонніх переговорів з метою максимального врахування інтересів вітчизняних виробників та експортерів товарів і постачальників послуг;
2. поліпшення доступу українських товарів і послуг та їхніх постачальників до ринків кандидатів на вступ до СОТ за результатами багатосторонніх і двосторонніх переговорів;
3. доступ до системи розв'язання торговельних суперечок;
4. можливість вирішення торгових занепокоєнь у межах засідань органів СОТ;
5. участь в інформаційній системі членів організації та оглядах торговельної політики СОТ, використання переваг системи завчасного обміну інформацією про зміни у торговельних режимах країн-учасниць;
6. можливість укладення угод про вільну торгівлю з основними та перспективними торговельними партнерами;
7. отримання статусу країни з ринковою економікою, що є важливим позитивним чинником під час проведення антидемпінгових розслідувань стосовно українських товарів.

Наразі Україна є учасником чотирьох торговельних спорів: у трьох в якості позивача. Також, Україна бере участь у понад 30 спорах в якості третьої сторони.

Участь України в багатосторонніх торгових переговорах дозволяє їй захищати свої торговельно-економічні інтереси та впливати на формування нових правил світової торгівлі. Україна постійно бере участь у Міністерській конференції, яка є вищим керівним органом СОТ. Під час цих зустрічей приймаються важливі рішення та визначаються пріоритетні напрями діяльності організації. Такі конференції збираються один раз на два роки.

Після широких обговорень і консультацій Україна взяла активну участь у різних спільних деклараціях і заявах, які стосуються схвалення системи багатосторонньої торгівлі, електронної комерції, регулювання надання послуг і розширення можливостей і прав жінок в економічній сфері.

До того ж, делегація України провела низку двосторонніх зустрічей з представниками понад десяти країн світу, на яких обговорювалися питання розширення і поглиблення торговельно-економічної співпраці.

Також Україна активно використовує платформи СОТ для захисту інтересів українського бізнесу. З 2016 по 2017 рік Україна взяла участь у понад 25 засіданнях органів СОТ на різних рівнях, де твердо висловила свою позицію щодо наслідків для міжнародної торгівлі внаслідок анексії Криму та невиконання Російською Федерацією своїх міжнародних зобов'язань. Україна наголосила на нагальній потребі країни-агресора привести своє законодавство у відповідність із зобов'язаннями СОТ, скасувати необґрунтовані обмеження, заборони та дискримінаційні заходи щодо українських товарів.

Під час обговорення в Комітеті з питань сільського господарства було висловлено занепокоєння щодо впровадження Російською Федерацією субсидій на залізничні перевезення при експорті зерна. Крім того, було звернуто увагу на введені Росією обмеження на міжнародний транзит сільськогосподарських товарів з України до Казахстану, що призвело до передачі цієї справи до Органу з вирішення спорів СОТ для подальшого розгляду.

Україна неодноразово користувалася механізмом внесення на розгляд засідань цих органів специфічних торговельних занепокоєнь, що надало можливість привернути увагу учасників СОТ до можливих порушень зобов'язань за відповідними угодами та вимагати скасування заходів, які не є відповідними до положень угод СОТ.

Варто зауважити, що Україна бере активну участь у роботі комітетів СОТ із субсидій, захисних заходів та компенсаційних заходів, а також антидемпінгової практики. Тільки-но у 2017 році українська делегація також взяла участь у двох циклах засідань комітету СОТ з антидемпінгової практики, де на розгляд було винесено питання торговельного захисту. Під час цих засідань було озвучено звернення до таких країн як Росія, Єгипет, Мексика, Індія, Туреччина та Корея.

Як зазначалося раніше, Україна активно захищає інтереси своїх виробників, використовуючи механізми СОТ. Проблеми України щодо торгівлі з іншими членами СОТ піднімаються та обговорюються в спеціалізованих комітетах організації під час перегляду торговельної політики країн-членів.

У 2016 році Україна під час різних зустрічей висловлювала свої побоювання щодо обмежень Росії на імпорт і транзит українських товарів. Відповідні повідомлення також були направлені до країн-членів СОТ, у яких чітко висловлено позицію України щодо згубних системних наслідків невиконання Росією міжнародних зобов'язань. Україна наголосила на негайній необхідності приведення Російською Федерацією своїх зобов'язань до зобов'язань члена СОТ та негайного зняття всіх обмежень, заборон та дискримінаційних заходів щодо українських товарів.

У випадках, коли через такі канали вирішити питання неможливо, Україна вдається до механізму врегулювання торгових суперечок. Таким чином, Україна порушила справу щодо обмежувальних заходів Росії щодо українського залізничного обладнання, оскаржила незаконні заходи Росії щодо перешкоджання транзитному сполученню з України до Казахстану та Киргизстану, а також

ініціювала суперечку щодо обмежень Росією імпорту та транзиту української продукції. Крім того, Україна відстоювала свої інтереси та обґрунтовувала правомірність своїх дій у справах щодо антидемпінгових заходів щодо імпорту в Україну аміачної селітри, а також у справі щодо заходів щодо торгівлі товарами та послугами.

Підсумовуючи, Світова організація торгівлі відіграла значну роль у формуванні глобальної торгової політики, вирішенні суперечок і сприянні економічному зростанню та розвитку. СОТ допомогла зменшити ескалацію торговельних війн, просувати угоди про вільну торгівлю та полегшити переговори між країнами, що розвиваються, і розвиненими країнами. Наведені вище випадки є лише кількома прикладами впливу СОТ на торгівлю та міжнародні економічні відносини. Оскільки світова економіка продовжує розвиватися, роль СОТ ставатиме все більш важливою у забезпеченні того, щоб торгівля була справедливою, прозорою та вигідною для всіх країн-членів. Щодо України, то членство в СОТ забезпечило Україні передбачувані та прозорі рамки для її торгових відносин з іншими країнами, що допомогло залучити іноземні інвестиції та прискорити економічне зростання. СОТ також допомогла Україні покращити бізнес-середовище, сприяючи верховенству права та створюючи механізм вирішення торговельних суперечок.

3.2 Переваги, недоліки та можливості пов'язані з впливом СОТ на МЕВ

Світова організація торгівлі (СОТ) є вирішальною організацією у формуванні міжнародних економічних відносин з моменту свого створення в 1995 році. Її роль у сприянні вільній торгівлі та вирішенні суперечок призвела до різноманітних як переваг, так і недоліків, і можливостей для країн-членів.

Загальні переваги від членства у СОТ можна сформулювати як створення більш сприятливих та зручних умов для доступу товарів і послуг на світові ринки на

основі стабільності і передбачуваності розвитку торгових відносин між членами СОТ, включаючи транспарентність їхньої зовнішньоекономічної політики.

Однією з найважливіших переваг СОТ є сприяння вільної торгівлі. Організація допомагає усунути торгові бар'єри, знизити тарифи та укласти угоди про вільну торгівлю між країнами-членами. Це призводить до зростання світової торгівлі, економічного зростання та створення робочих місць. СОТ також гарантує, що торгівля є чесною, прозорою та вигідною для всіх країн-членів, оскільки вона забезпечує дотримання правил і норм для запобігання дискримінаційній практиці.

Як ми вже могли побачити на прикладах з попереднього підрозділу, неодмінним плюсом організації є доступ до механізму вирішення торговельних спорів. СОТ має доволі вдалу систему вирішення суперечок між країнами-членами, завдяки якій країни-члени можуть відстоювати свої права згідно з угодами СОТ і оскаржувати заходи, вжиті іншими членами, які, на їхню думку, не відповідають правилам СОТ. Це допомагає гарантувати, що країни можуть захистити свої торговельні та економічні інтереси та дотримуватись правил міжнародної торгівлі, бо цей механізм забезпечує справедливий і неупереджений форум для вирішення суперечок, що допомагає зменшити напруженість між країнами та сприяє стабільності у світовій економіці, що дозволяє забезпечити захист національних інтересів і мінімізувати дискримінацію.

Загалом, СОТ є форумом для спільної роботи своїх країн-членів, щоб просувати та захищати свої торговельні та економічні інтереси, а також підтримувати зростання та розвиток міжнародної торгівлі у справедливий та прозорий спосіб.

До того ж СОТ забезпечує можливість реалізації своїх стратегічних і поточних торговельно-економічних інтересів з-за допомогою ефективної участі в багатосторонніх торговельних переговорах при запровадженні нових правил міжнародної торгівлі. Під час багатосторонніх торговельних переговорів кожна країна-член може представити свої інтереси та занепокоєння, а переговори

спрямовані на досягнення угоди, яка враховує інтереси всіх залучених сторін. Процес прийняття рішень у СОТ базується на консенсусі між її країнами-членами, тобто кожен член має рівну участь у переговорах і розробці нових правил.

Окрім усього цього СОТ заохочує своїх членів враховувати екологічні та соціальні проблеми у своїй торговельній політиці, що допомагає сприяти сталому розвитку та застосовувати відповідальну бізнес-практику. З цією метою СОТ має угоди та комітети, які займаються саме екологічними та соціальними питаннями. Наприклад, Угода СОТ про технічні бар'єри в торгівлі дозволяє урядам ухвалювати правила та стандарти для захисту навколишнього середовища, якщо ці заходи не використовуються як приховане обмеження торгівлі. СОТ також має Комітет з торгівлі та навколишнього середовища, який обговорює взаємозв'язок між торговельною та екологічною політикою, і Комітет з торгівлі та розвитку, який розглядає особливі потреби та проблеми країн, що розвиваються.

Угода СОТ про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) забезпечує основу для захисту прав інтелектуальної власності (ІВ) у всьому світі. Це сприяє інноваціям, заохочує передачу технологій і гарантує, що творці та інноватори отримують винагороду за їхній внесок, сприяючи економічному зростанню та інвестиціям у дослідження та розробки.

СОТ при цьому всьому не забуває приділяти час питанням розвитку найменш розвинених країн, тому й надає технічну допомогу та програми розвитку потенціалу, щоб допомогти країнам, що розвиваються, зміцнити їхні інституції, пов'язані з торгівлею, покращити свою торговельну політику та розширити свою участь у світовій торгівлі. Ця підтримка сприяє економічному розвитку та інтеграції країн, що розвиваються.

Також хочеться виокремити переваги для України від членства в СОТ серед яких:

1. скасування іноземними партнерами квотування імпорту деяких окремих товарів з України;

2. обмеження застосування до України різного роду дискримінаційних дій, довільних процедур антидемпінгових розслідувань або спеціальних захисних заходів, які з моменту набуття членства в СОТ будуть підпорядковуватись вже не рішенням національних органів регулювання торгівлі окремих держав, а процедурам, що визначені угодами СОТ;

3. можливість доступу до багатосторонніх механізмів розв'язання торговельних спорів, передбачених нормами СОТ.

Після набуття статусу учасника СОТ для української продукції в цілому відбулось суттєве зниження тарифних ставок та лібералізація доступу на міжнародні ринки. Одночасно з цим український внутрішній ринок став відкритішим для імпортової продукції

Хоча Світова організація торгівлі має численні переваги, є деякі недоліки в її впливі на міжнародні економічні відносини.

Розпочнемо з того, що деякі експерти стверджує, що наголос СОТ на лібералізації торгівлі та зниженні бар'єрів може призвести до негативних наслідків, таких як втрата робочих місць, погіршення стану навколишнього середовища та соціальна нерівність. Критики виступають за більш збалансований підхід, який включає в торговельну політику соціальні, екологічні проблеми та проблеми розвитку.

Одним із головних недоліків впливу СОТ на міжнародні економічні відносини є обмежений прогрес у багатосторонніх переговорах. Багатосторонні переговори стосуються процесу, за допомогою якого країни-члени ведуть переговори та погоджують нові правила та норми міжнародної торгівлі. Метою цих переговорів є зменшення торговельних бар'єрів і розширення доступу до ринку для всіх країн-членів.

Однак багатосторонні переговори СОТ зіткнулися з проблемами досягнення значного прогресу через відмінні інтереси країн-членів. Деякі країни віддають

перевагу власним інтересам над інтересами інших країн-членів, що ускладнює досягнення консенсусу та узгодження ключових питань торгівлі.

Розбіжність інтересів країн-членів ускладнює досягнення значного прогресу, що призводить до відсутності консенсусу та труднощів у досягненні домовленостей щодо ключових питань торгівлі. Це перешкоджає здатності організації адаптуватися до змін глобальної економічної динаміки. У результаті СОТ важко пристосуватися до змін глобальної економічної динаміки, таких як зростання цифрової торгівлі та зростання ролі країн, що розвиваються, у світовій економіці.

Розбіжності у владі та впливі. Розвинені країни часто мають більший вплив і силу на переговорах у СОТ, що може призвести до нерівних результатів і рішень, які можуть сприяти їхнім інтересам порівняно з інтересами країн, що розвиваються. Цей дисбаланс сил може перешкодити здатності країн, що розвиваються, повною мірою брати участь у глобальній торговій системі та отримувати від неї вигоди.

Ще, як недолік можна виокремити процес вирішення спорів та суперечок, бо нерідко він є доволі тривалим та повільним. Це може стримати країни від розв'язання проблем або значно затримати вирішення торговельних суперечок та конфліктів, підбиваючи ефективність системи в наданні своєчасних та ефективних рішень.

Також варто приділити увагу відсутності ефективних механізмів забезпечення виконання правил. СОТ покладається на добровільне дотримання своїх рішень, у зв'язку з чим деякі країни-члени можуть частково або не повністю виконувати рішення, що може підірвати довіру та ефективність системи врегулювання суперечок.

Обмежений обсяг вирішення неторгівельних питань. СОТ зосереджується насамперед на питаннях, пов'язаних з торгівлею, що може обмежити її здатність ефективно вирішувати нагальні неторговельні проблеми, такі як трудові стандарти,

права людини та екологічні проблеми. Це обмеження може заважати організації реагувати на виклики, що виникають у світовій економіці.

І на останок неадекватне представництво країн, що розвиваються. Незважаючи на те, що було докладено зусиль для вирішення проблем країн, що розвиваються, вони часто стикаються з проблемами в ефективному впливі на рішення та переговори СОТ. Представництво та участь країн, що розвиваються, у формуванні правил і політики глобальної торгівлі можна було б посилити.

Важливо зазначити, що ці недоліки є предметом постійних дебатів і дискусій у СОТ та між країнами-членами, оскільки докладаються зусилля для їх усунення та покращення функціонування організації.

А щодо недоліків які виникають у зв'язку з участю України в СОТ можна сказати наступне:

Посилення конкуренції: як член СОТ Україна піддається посиленню конкуренції з боку інших країн-членів. Це може бути складним завданням для українського бізнесу, особливо для тих галузей, які не є конкурентоспроможними у світовому масштабі.

Залежність від імпорту: членство України в СОТ призвело до збільшення імпорту, що може створити залежність від іноземних товарів і зробити Україну вразливою до зовнішніх економічних потрясінь.

Дороге членство: Членство у СОТ вимагає від України проведення реформ, пов'язаних з торгівлею, і значних змін у своїй економічній політиці, що може бути дорогим і трудомістким.

Обмежені вигоди для сільського господарства: Сільськогосподарський сектор України не отримав суттєвої вигоди від членства в СОТ, оскільки організація приділяє більшу увагу лібералізації торгівлі товарами та послугами.

Загалом, членство України в СОТ незважаючи на усі нюанси створило можливості для збільшення міжнародної торгівлі та економічного зростання, але

воно також створює виклики та обмеження, особливо для аграрного сектора України. Проте, беручи активну участь у переговорах у СОТ та ефективно використовуючи механізм вирішення суперечок організації, Україна може максимізувати вигоди від свого членства та захистити свої торгові інтереси.

Тепер перейдемо до можливостей. Світова організація торгівлі пропонує кілька можливостей для розвитку міжнародних економічних відносин між її країнами-членами. Ці можливості випливають із основних функцій та діяльності СОТ, і одна з них це те, що світова організація торгівлі, якщо приділить достатньо уваги механізмам розвитку найменш розвинених країн та залучить їх в якості представників, може сприяти економічному розвитку країн, що розвиваються. Надаючи доступ до глобальних ринків і усуваючи торговельні бар'єри, СОТ може допомогти країнам, що розвиваються, розвивати їхню економіку та зменшувати бідність.

Ще одна можливість, пов'язана з СОТ, полягає в тому, що вона може й надалі активно сприяти сталому розвитку. СОТ може посилити свою роль у просуванні чесної та прозорої торгівлі, що може призвести до підвищення довіри та співпраці між країнами-членами.

СОТ проводить регулярні огляди торговельної політики та практики країн-членів, що може сприяти підвищенню прозорості та надати країнам-членам можливість обмінюватися інформацією та обговорювати питання, пов'язані з торгівлею. Ці огляди також можуть допомогти визначити сфери, де країни-члени можуть покращити свою торговельну політику та практику, що може призвести до більш ефективної участі у світовій торгівлі.

СОТ надає технічну допомогу та програми розвитку потенціалу, щоб допомогти країнам, що розвиваються, брати участь у міжнародній торгівлі. Ці програми можуть допомогти розбудувати необхідну інфраструктуру та досвід, щоб країни могли брати участь у міжнародній торгівлі, а також можуть сприяти

економічному розвитку. Та СОТ може працювати над вирішенням нових глобальних економічних проблем, таких як зміна клімату та технологічний збій.

Загалом, можливості, які надає СОТ для міжнародних економічних відносин, можуть допомогти країнам-членам сприяти економічному зростанню, розширити свою участь у світовій торгівлі та вирішувати суперечки справедливим і передбачуваним способом. Забезпечуючи стабільне та засноване на правилах середовище для міжнародної торгівлі, СОТ може сприяти глобальному процвітанню та економічному розвитку.

Загрозами щодо успішності діяльності СОТ є наступні. СОТ стикається з дедалі більшою критикою та протидією з боку деяких країн-членів, що може призвести до зниження її впливу та ефективності. Організації може бути важко вирішити нові економічні проблеми, оскільки процес прийняття рішень може бути повільним і бюрократичним. Також обмежені правозастосовні повноваження організації можуть призвести до того, що країни-члени порушуватимуть правила СОТ без істотних наслідків, підриваючи ефективність організації.

Хоча організація досягла успіху у просуванні вільної торгівлі та вирішенні суперечок між країнами-членами, вона стикається з такими проблемами, як критика з боку деяких країн-членів і повільні процеси прийняття рішень. Проте СОТ має можливість сприяти сталому економічному розвитку та вирішувати нові економічні виклики, що може призвести до розширення глобальної співпраці та економічного зростання.

Отже створюючи СОТ, міжнародне співтовариство подолало недоліки, пов'язані з ГАТТ та його функціями. Залишаються дві основні труднощі. Серед них те, що прийняття рішень надто громіздке та СОТ має бути більш відкритою та прозорою.

Якщо розглядати ці недоліки детальніше то можна сказати, що основні способи прийняття рішень, а саме консенсус і голосування, є надто громіздкими для організації, яка налічує в собі чимало країн-учасників. Ці режими можуть

призвести до безвихідних ситуацій або кулуарних угод та інших невидимих рішень. По можливості варто уникати обох. Безвихідь, очевидно, погіршує функціонування СОТ, тоді як малопомітні рішення викликають обурення серед членів СОТ та громадськості. Реформування цих процедур, щоб зробити їх ефективнішими та ефективнішими, могло б допомогти оптимізувати роботу СОТ.

Потрібен більш ефективний, але справедливий метод прийняття рішень. Одним із рішень було б створити «Виконавчий орган» Генеральної ради, який мав би загальні повноваження приймати рішення. Члени Виконавчого органу повинні обиратися відповідно до об'єктивних критеріїв на основі таких факторів, як наприклад ВВП, частка світової торгівлі тощо. Інші критерії можуть забезпечити представництво країн, що розвиваються, і географічний баланс. Виконавчий орган має мати як постійних членів, так і ротаційну групу членів, яка обійматиме фіксовані терміни. Таким чином, кожен член СОТ матиме місце у Виконавчому органі через регулярні проміжки часу. Щоб замінити консенсусне прийняття рішень, можна розробити систему зваженого голосування.

Друга потреба полягає в покращенні зовнішньої прозорості СОТ. Це може включати забезпечення більшої доступності переговорів для громадськості, надання більшої інформації про торговельну політику країн-членів та збільшення участі громадськості в процесах СОТ. Більш широке оприлюднення діяльності СОТ сприятиме розумінню громадськістю переваг торгівлі та складних питань, які необхідно вирішити. Прозорість також призведе до більшого внеску світової громадськості.

Оновлення правил СОТ також могло б позитивно вплинути на діяльність організації. Правила та угоди СОТ були узгоджені в 1990-х роках і можуть не повністю відображати реалії глобальної економіки 21 століття. Оновлення цих правил з урахуванням змін у технології, навколишньому середовищі та торговельній практиці може допомогти зробити СОТ більш актуальною та ефективною.

Загалом, покращення роботи СОТ вимагатиме поєднання політичної волі, співпраці між країнами-членами та готовності адаптуватися до мінливої динаміки світової торгівлі. Проводячи ці потенційні реформи, СОТ може стати більш ефективною та актуальною організацією для сприяння глобальній торгівлі та економічному розвитку.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставленої мети, в процесі підготовки та написання кваліфікаційної роботи на тему «Вплив міжнародних організацій на розвиток МЕВ на прикладі СОТ» були досягнуті наступні результати.

По-перше, робота містить глибокий аналіз ролі міжнародних організацій у формуванні глобальної економіки, підкреслюючи важливість таких інституцій, як Світова організація торгівлі, у сприянні міжнародній торгівлі та економічному розвитку. Дослідження також вивчало вплив міжнародних організацій на різних суб'єктів економіки, включаючи підприємства, уряди та споживачів.

По-друге, дослідження дало комплексний огляд діяльності СОТ та її впливу на міжнародну торгівлю. У дисертації висвітлюються як позитивні, так і негативні наслідки, пов'язані з діяльністю СОТ, демонструючи, що хоча організація зробила значний внесок у світову торгівлю, вона також стикається з деякими проблемами, які необхідно вирішити для підвищення її ефективності.

По-третє, дослідження визначило переваги та недоліки участі України в СОТ.

І на останок дослідження визначило потенційні реформи, які можна було б запровадити для підвищення ефективності СОТ.

Очевидно, що СОТ відіграла значну роль у просуванні лібералізації торгівлі та сприянні економічному розвитку в усьому світі. Його зусилля щодо зменшення торговельних бар'єрів і сприяння чесній торгівлі сприяли зростанню міжнародної торгівлі, що позитивно вплинуло на світову економіку.

Проте дослідження також підкреслило деякі обмеження СОТ, такі як повільний темп переговорів, обмежені механізми примусового виконання та проблеми з урахуванням інтересів як розвинутих країн, так і країн, що

розвиваються. Ці виклики призвели до критики ефективності організації, і було запропоновано реформувати СОТ, щоб вирішити ці проблеми. Вони включають упорядкування процесів прийняття рішень, підвищення прозорості, посилення механізмів примусового виконання, вирішення проблем країн, що розвиваються тощо.

Що стосується України, дослідження показало, що країна отримала вигоду від свого членства в СОТ, отримавши доступ до нових ринків і можливостей для економічного зростання. Однак українська економіка також зіткнулася з проблемами адаптації до вимог світової економіки та дотримання правил СОТ.

Загалом можна зробити висновок, що міжнародні організації, такі як СОТ, відіграють вирішальну роль у формуванні міжнародних економічних відносин. Хоча СОТ має свої переваги та обмеження, її зусилля щодо сприяння лібералізації торгівлі та зменшенню торговельних бар'єрів сприяли зростанню світової економіки. Рухаючись вперед, організації необхідно адаптуватися до мінливих глобальних обставин і працювати над усуненням своїх обмежень, щоб залишатися ефективним у просуванні чесної та відкритої міжнародної торгівлі.

Отже, організація відіграє важливу роль у розвитку міжнародної торгівлі. Очевидним є той факт, що на сьогодні ефективно діяти в системі світової торгівлі і не бути членом СОТ неможливо, але вищенаведені факти свідчать про те, що якою б не була міцна та ефективна системою – вона потребує негайних та рішучих змін у відповідності з розвитком світу та потреб держав-членів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко Д. Роль світової організації торгівлі (сот) у регулюванні процесу міжнародної торгівлі та вирішення спорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020.
2. Воронюк Є. В., Ярмош О. В., Айорінде М. Б. Вплив міжнародних організацій на економічну політику країн світу. *Ефективна економіка*.
3. Грушовенко Я. А. Економічне регулювання міжнародної торгівлі у світовому господарстві : КВАЛІФІКАЦ. РОБОТА. Київ, 2020.
4. Денисенко В. Правове забезпечення митної політики: міжнародно-правові стандарти та українське законодавство : навч. посіб. Запоріжжя, 2018.
5. Економічна теорія марксизму. *Pidru4niki*.
URL: https://pidru4niki.com/1594102462064/politekonomiya/ekonomichna_teoriya_marksizmu (дата звернення: 05.06.2023).
6. Економічний лібералізм - що це таке, визначення та значення - 2021 - economy-wiki.com. *Economy-Pedia.com*. URL: <https://uk.economy-pedia.com/11038814-economic-liberalism> (дата звернення: 05.06.2023).
7. Європейська правда. Перші 10 років у СОТ: як Україна використовує інструменти організації. *Європейська правда*.
URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/05/16/7081783/> (дата звернення: 05.06.2023).
8. Іваницька О. Роль СОТ в регулюванні світової торгівлі товарами та послугами : навч. посіб. Київ.
9. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / ред. С. Архіреєв. Харків, 2019.
10. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / ред.: Ю. Козак, М. Заєць. Одеса, 2016.
11. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс : навч. посіб. / ред.: Ю. Козак, В. Ковалевський, Н. Логвінова. 2009.
12. Можливості і загрози від членства України в СОТ у зовнішній торгівлі продукцією високотехнологічних галузей в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄврАзЕС / М. О. Кизим та ін. *світова економіка та міжнародні відносини*. № 2014.

13. Об'єкти і суб'єкти МЕВ. *Pidru4niki*.
URL: https://pidru4niki.com/1594102439234/ekonomika/obyekti_subyekti_mev (дата звернення: 05.06.2023).
14. Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій. *StudFiles*. URL: <https://studfile.net/preview/5199167/> (date of access: 05.06.2023).
15. Переваги та ризики вступу України до СОТ - журнал віче. *Віче - журнал Верховної Ради України*. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/876/> (дата звернення: 05.06.2023).
16. Ринейська Л. С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку. *Ефективна економіка*.
17. Розвиток міжнародних економічних відносин: теоретичні основи. реферат. *Освіта. UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19195/> (дата звернення: 05.06.2023).
18. «Світова організація торгівлі переживає найскладнішу кризу за час свого існування» - Юридична Газета. *Юридична газета – онлайн версія*.
URL: <https://yur-gazeta.com/interview/svitova-organizaciya-torgivli-perezhivae-nayskladnishu-krizu-za-chas-svogo-isnuvannya.html> (дата звернення: 05.06.2023).
19. Світова організація торгівлі: регулюванні міжнародної торгівлі. реферат. *Освіта. UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19289/> (дата звернення: 05.06.2023).
20. Система міжнародних економічних відносин. реферат. *Освіта. UA*.
URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19140/#:~:text=Тому%20можна%20виділити%20такі%20види,МЕВ%20країн%20з%20перехідною%20економікою.> (дата звернення: 05.06.2023).
21. Теорія залежності - що це таке, визначення та поняття - 2021 - економуні-
wiki.com. *Economy-Pedia.com*. URL: <https://uk.economy-pedia.com/11039320-dependency-theory> (дата звернення: 05.06.2023).
22. Україна в СОТ: огляд спорів "юрист&закон" №12, 2017р. *ЮРИСТ&ЗАКОН - Електронне аналітичне видання - купити, скачати демо-номер - купити, скачати демо-номер*.
URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA010205 (дата звернення: 05.06.2023).
23. Україна і СОТ. *NEWP*. URL: https://export.gov.ua/56-ukraine_i_sot (дата звернення: 05.06.2023).

24. Учасники проектів Вікімедіа. Інституціоналізм – вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 05.06.2023).
25. Учасники проектів Вікімедіа. Теорія міжнародних відносин – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Теорія_міжнародних_відносин (дата звернення: 05.06.2023).
26. 1. 4.1. 3 історії міжнародних економічних відносин - бібліотека buklib.net. *Головна - Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/26896/> (дата звернення: 05.06.2023).
27. Adeyinka A. S., Adie E. I. A critical assessment of the relevance of international organizations in the contemporary world order. *Journal of global social sciences*. 2020.
28. Ukrinform. Канада пропонує реформувати СОТ. *Укрінформ - актуальні новини України та світу*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2863046-kanada-proponue-reformuvati-sot.html> (дата звернення: 05.06.2023).
29. Welcome | TFAF. *Welcome | TFAF*. URL: <https://www.tfafacility.org/> (date of access: 05.06.2023).
30. Welcome to standards and trade development facility | standards and trade development facility. *Welcome to Standards and Trade Development Facility | Standards and Trade Development Facility*. URL: <https://standardsfacility.org/> (date of access: 05.06.2023).
31. World trade organization - global trade. *World Trade Organization - Home page - Global trade*. URL: <https://www.wto.org/index.htm> (date of access: 05.06.2023).

Огляд зарубіжної літератури

1. The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy" by Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, and Petros C. Mavroidis Pages: 944.

"The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy" by Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, and Petros C. Mavroidis is a renowned publication that offers a comprehensive examination of the World Trade Organization (WTO), its legal framework, practical aspects, and political implications. This book is widely regarded as an authoritative resource for understanding the functioning and significance of the WTO in international trade relations.

The book covers various topics related to the WTO, including its historical development, institutional structure, decision-making processes, dispute settlement mechanisms, and the interaction between international trade law and national legal systems. It can delve into the legal principles and agreements that underlie the WTO, such as the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), etc.

In addition, the authors explored the role of the WTO in promoting fair trade practices, resolving trade disputes, and promoting global economic cooperation. They could analyze the impact of WTO rules on the domestic policies of member states and examine the challenges and opportunities that developing countries face within the WTO.

2. The Oxford Handbook on the World Trade Organization" edited by Amrita Narlikar and Martin Daunton Pages: 800

"The Oxford Handbook on the World Trade Organization," edited by Amrita Narlikar and Martin Daunton, is a comprehensive and authoritative collection of essays that offers a multidimensional exploration of the World Trade Organization (WTO) and its impact on global trade governance.

This book brings together contributions from leading scholars and experts in the field, covering a wide range of topics related to the WTO's legal, economic, political, and institutional dimensions. It provides a comprehensive overview of the WTO's historical background, evolution, and the challenges it faces in the contemporary global trade landscape.

The chapters in this handbook delve into various aspects of the WTO's operations and policies. They examine the core principles and agreements that govern international trade, including topics such as tariff negotiations, dispute settlement mechanisms, trade in services, intellectual property rights, agriculture, and investment.

Furthermore, the book delves into the political dynamics and power relations within the WTO, exploring the role of major players, the decision-making processes, and

the challenges of achieving consensus among diverse member states. It also addresses the interactions between the WTO and other international organizations, such as the United Nations, regional trade agreements, and non-state actors.

"The Oxford Handbook on the World Trade Organization" goes beyond legal analysis and provides critical insights into the broader implications of the WTO's work. It examines the impact of WTO rules and policies on various stakeholders, including developing countries, small economies, labor rights, human rights, environmental sustainability, and public health.

3. "GLOBAL GOVERNANCE AND THE WTO» Andrew T. Guzman Pages:86

This Article proposes a strategy that would allow states to discuss trade and non-trade interests in a single forum. No such forum exists today. The best starting point for this effort is the WTO. The WTO has the advantage of being an established and successful organization that has proven itself capable of managing complex negotiations and administering the resulting agreements. It also has the advantage of a well functioning dispute resolution system.

The primary problem with the WTO as the single home for these diverse issues is the fact that it is a trade organization, staffed by trade specialists, and prone to favoring trade interests over others. If it is to be an effective and accepted forum for non-trade issues, this trade bias must be eliminated.

4. «The International Responsibility of International Organisations \ Cooperation in Peacekeeping Operations» Moritz P. Moelle Pages:373

The author analyses the practice of international organisations (the United Nations, NATO, the European Union, the African Union and the Economic Community of West African States) on an inter-institutional level, as well as in the field in the form of five case studies. The likelihood and distribution of responsibility between international organisations engaged in peacekeeping operations is affected by the different layers of applicable primary norms (Security Council mandates, internal law of the organisations, international humanitarian and human rights law). Although external pressure may contribute to enhancing the effectiveness of holding international organisations jointly responsible, any substantial measures and mechanisms can only be implemented with the participation of states and international organisations.

5. "Functional Responsibility of International Organisations \ The European Union and International Economic Law" Emilija Leinarte, University of Cambridge Pages: 268

This book provides a novel approach to the allocation of international responsibility in a multilayered structure like the European Union. Introducing a new concept of functional

international responsibility, this study finds that in international economic law the focus of international dispute settlement bodies is not on the responsible party, but on a party best placed to bear responsibility. The book offers a comprehensive analysis of international rules of responsibility and international dispute settlement practice, primarily that of the World Trade Organization and investment arbitration. The study offers a practically applicable approach to questions of international responsibility which will assist international adjudicators, EU and Member States' officials and third country government agents who negotiate economic agreements and are involved in international economic disputes. The book is also relevant to those interested in the governance and accountability questions under the new EU-UK Trade and Cooperation Agreement.

6. "International Organisations and Global Problems\Theories and Explanations" Susan Park, University of Sydney Pages: 324

International organisations (IOs) are considered fundamental in addressing global problems, but how effective are they? Conflict (war), human rights, global health, financial governance, international trade, regionalisation, development and the environment are all issues that international organisations have been created to address. This book looks at these eight key issue areas and guides the reader through an analysis of the successes and failures of international organisations in solving issues in global politics. With an introduction to international relations theory, it incorporates the best and most up-to-date scholarly research, and applies it to examples from around the world to show how to answer the question, 'Are IOs a help or a hindrance?' This textbook is an essential resource for courses on global governance, international organisations and international relations.

7. "International Organizations in WTO Dispute Settlement" Marina Foltea, University of Bocconi, Milan Pages: 333

This book analyses the role of international organizations in WTO dispute settlement as arising from a number of WTO disputes. In particular, the roles of the IMF, WIPO, WCO and WHO are addressed. The use of the Vienna Convention rules of interpretation framework allows an evaluation of the weight attributed to this material by the WTO adjudicator. This allows specific conclusions to be drawn regarding the level of institutional sensitivity of the WTO adjudicator to each of the organizations. As well as being a valuable source of research, the analysis will appeal to international law scholars, civil servants and law practitioners interested in the WTO and dispute settlement.

8. "WTO Analytical Index\Guide to WTO Law and Practice" Legal Affairs Division, World Trade Organization August 2017 Pages: 2339

The WTO Analytical Index is a comprehensive guide to the interpretation and application of the WTO Agreements by the Appellate Body, dispute settlement panels and other WTO bodies. It contains extracts of key pronouncements and findings from tens of thousands

of pages of WTO jurisprudence, including panel reports, Appellate Body reports, Article 21.3(c) awards and Article 22.6 decisions. This unique work will be of assistance to anyone working in the field of WTO law, including lawyers, economists, academics and students. It is produced by the Legal Affairs Division of the WTO Secretariat with contributions from other divisions of the Secretariat and the Appellate Body Secretariat. The third edition of the WTO Analytical Index covers developments in WTO law and practice over the period January 1995 to September 2011.

9. "The WTO Dispute Settlement Procedures\A Collection of the Relevant Legal Texts" World Trade Organization Secretariat Cambridge University Press September 2012 Pages: 152

The third edition of The WTO Dispute Settlement Procedures collects together the treaty texts, decisions and agreed practices relating to the procedures that apply in the settlement of WTO disputes. It affords ready answers to technical questions relating to matters such as: how disputes are initiated and conducted, including at the appellate stage; what deadlines apply and how to calculate them; what rules of conduct bind individuals involved in WTO dispute settlement; and what rules of procedure apply to meetings of the Dispute Settlement Body. This highly practical work, which includes cross-references and a subject index, will prove invaluable to anyone working in WTO dispute settlement, including lawyers, civil servants working in the field of trade, economists, academics and students. This edition has been fully updated to take account of revised rules and procedures.

10. "Dispute Settlement at the WTO. The Developing Country Experience" Edited by Gregory C. Shaffer, University of Minnesota, Ricardo Meléndez-Ortiz, ICTSD, Geneva, Switzerland September 2011 Pages: 355

This examination of the law in action of WTO dispute settlement takes a developing-country perspective. Providing a bottom-up assessment of the challenges, experiences and strategies of individual developing countries, it assesses what these countries have done and can do to build the capacity to deploy and shape the WTO legal system, as well as the daunting challenges that they face. Chapters address developing countries of varying size and wealth, including China, India, Brazil, Argentina, Thailand, South Africa, Egypt, Kenya and Bangladesh. Building from empirical work by leading academics and practitioners, this book provides a much needed understanding of how the WTO dispute settlement system actually operates behind the scenes for developing countries.

Annotation

Onishchenko H. M. "The influence of international organizations on the development of international economic relations on the example of the WTO." Manuscript.

Qualifying bachelor's thesis on specialty 292 "International Economic Relations", 2023.

This thesis examines the influence of international organizations on the development of international economic relations using the example of the World Trade Organization (WTO). The purpose of this study is to analyze the role and impact of the WTO on the formation of global economic interaction, trade policy and international cooperation. By examining the evolution of the WTO, as well as its institutional structure and decision-making processes, this study provides a comprehensive understanding of the organization's impact on international economic relations.

The results of this study show that the WTO plays a crucial role in promoting the liberalization of world trade and the establishment of a rules-based international economic system. Thanks to its mechanisms, such as dispute settlement procedures, trade negotiations and monitoring of trade policies of member states, the WTO acts as a catalyst for the development of international economic relations.

The thesis also highlights the challenges and criticisms facing the WTO, including concerns about its effectiveness. Through a critical analysis of these issues, the study offers insight into possible areas of improvement and reform in the organization, responding to the needs of the global economy.

In conclusion, this work contributes to the existing body of knowledge by deepening our understanding of the role of international organizations, in particular the WTO, in the formation of international economic relations. By providing empirical evidence and theoretical insights, this study offers valuable perspectives for policymakers, academics and practitioners involved in international trade and economic cooperation, contributing to the current discourse on economic development.

Key words: WTO, international organizations, economy, international trade, international economic organizations.

Year: 2023

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

Ім'я користувача:
Міжнародного менеджменту Олійник Вікторія

Дата перевірки:
08.05.2023 10:30:07 EEST

Дата звіту:
08.05.2023 11:49:20 EEST

ID перевірки:
1014964411

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100005721

Назва документа: Оніщенко Г.М.Вплив міжнародних організацій на розвиток МEB на прикладі COT Кількість сторінок: 58 Кількість слів: 12866 Кількість символів: 99270 Розмір файлу: 106.02 KB ID файлу: 1014656725

29.6%
Схожість

Найбільша схожість: 4.77% з Інтернет-джерелом (https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/691991/mod_resource/content/...)

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%

Вилучень

Немає вилучених джерел